

# Bilagor

– Innehåller resterande handlingar till ärendena på föredragningslistan

## Försättsblad ärende 3b

– innehåller resterande handlingar till ärende 3b

Lotta Ricklander  
Sofia Nylund

November 2012

# *Revisionsrapport*

## *Avtalsuppföljning* *Samhällsbyggnadsförvaltningen*

### *Österåkers kommun*

**pwc**

## Innehållsförteckning

<b>1.</b>	<b>Sammanfattande bedömning och rekommendationer .....</b>	<b>1</b>
<b>2.</b>	<b>Inledning.....</b>	<b>2</b>
2.1.	Bakgrund .....	2
2.2.	Syfte/revisionsfrågor .....	2
2.3.	Revisionsmetod .....	2
<b>3.</b>	<b>Tidigare granskning avseende upphandling .....</b>	<b>3</b>
<b>4.</b>	<b>Organisation .....</b>	<b>4</b>
4.1.	Avtalshantering .....	4
4.2.	Avtalsuppföljning .....	4
4.3.	Köptrohet/avtalstrohet.....	5
4.4.	Undertecknande av avtal.....	5
<b>5.</b>	<b>Granskningsresultat.....</b>	<b>6</b>
5.1.	Leverantören är upphandlad och giltigt avtal finns.....	6
5.1.1.	Sammanfattning .....	7
5.2.	Fakturering/köp stämmer överens med tecknade avtal .....	8
5.2.1.	Skärgårdsarkitekterna Göran Schnitzler Ab .....	8
5.2.2.	AV Syd Aktiebolag.....	9
5.2.3.	RIVAB i Göteborg Ab.....	9
5.2.4.	Grontmij Ab (även under namnet Carl Bro Ab).....	10
5.2.5.	Bostadsbyggen i Norrtälje AB .....	11
5.2.6.	Bjerking AB (även under namn Arkitekter Ingenjörer) .....	11
5.2.7.	Tyréns AB .....	12
	Sammanfattning .....	13
5.3.	Utvärdering har gjorts enligt kommunens riktlinjer .....	13
	Sammanfattning .....	14
5.4.	Avtal har undertecknats av behöriga personer .....	15
<b>6.</b>	<b>Revisionell bedömning .....</b>	<b>16</b>

## 1. *Sammanfattande bedömning och rekommendationer*

Revisorerna i Österåkers kommun har låtit PwC genomföra en granskning avseende avtalsuppföljning inom Samhällsbyggnadsförvaltningen. Granskningen har syftat till att kontrollera om ansvariga nämnder för samhällsbyggnadsförvaltningen har tillräcklig styrning och kontroll av tecknade avtal. Nedan redogörs för våra sammanfattande bedömningar.

Kommunens upphandlingsenhet ansvarar för att upphandla kommunövergripande ramavtal samt att bistå förvaltningarna vid förvaltningsspecifika upphandlingar. Enheten har ansvar för att förvara samtliga tecknade avtal i kommunen, vilket också görs. Det finns dock viss osäkerhet vad gäller avtal som tecknats före oktober 2010 inom Samhällsbyggnadsförvaltningen. Upphandlingsenheten har enligt vår bedömning utarbetat tydliga rutiner för hur avtal ska följas upp under avtalsperioden.

Ett urval av tio leverantörer har granskats med utgångspunkt från att avtal finns med leverantören, fakturor stämmer överens med avtal, att utvärdering gjorts enligt kommunens riktlinjer samt att avtal har undertecknats av behörig person.

Vår sammanfattande bedömning är att ansvariga nämnder för samhällsbyggnadsförvaltningen inte har en tillräcklig styrning och kontroll av tecknade avtal. Granskningen visar att avtal saknas för tre av tio granskade leverantörer. Vidare har köp gjorts från avtal som inte är giltigt från två leverantörer. Fem av de granskade leverantörerna är upphandlade med giltigt avtal.

Vad gäller utvärdering av avtal visar granskningen att detta inte gjorts i enlighet med kommunens riktlinjer. Utvärderingsdokumentation finns endast för tre av de sju avtalen. Kredituppföljning eller granskning av ett urval fakturor har inte genomförts för något av avtalen. Vår bedömning är att de riktlinjer som finns inte efterlevs.

Utifrån ovanstående rekommenderar vi ansvariga nämnder för Samhällsbyggnadsförvaltningens ansvariga att:

- Säkerställa att alla avtal (med tillhörande dokumentation) förvaras centralt på upphandlingsenheten
- Säkerställa att upphandlingsenheten i god tid får kännedom om områden där upphandlad leverantör saknas
- Säkerställa att rutiner finns för att påminna alla inköpare om att regelbundet kontrollera att kommunen har ett giltigt avtal med leverantören
- Säkerställa att kommunens riktlinjer för leverantörskontroll följs

## **2. Inledning**

### **2.1. Bakgrund**

Av kommunallagen framgår att kommunens nämnder skall ha kontroll över sin verksamhet. Detta innebär att nämnderna själva ansvarar för att ha ändamålsenlig styrning så att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, att det finns säkra rutiner som förhindrar förluster och som säkerställer att redovisningen är rättvisande.

Revisionen måste i sitt val av granskningsmetod skaffa sig en uppfattning om tillförlitligheten i den interna kontrollen. Vid god intern kontroll kan detaljgranskningen minska och vid svag intern kontroll ökar behovet.

Rutiner för avtalsbevakning finns men det är oklart i vilken utsträckning dessa är implementerade. Uppföljning av avtal med entreprenörer inom olika områden bedöms även vara ett angeläget område att följa upp.

### **2.2. Syfte/revisionsfrågor**

Granskningen syftar till att granska om ansvariga nämnder för samhällsbyggnadsförvaltningen har en tillräcklig styrning och kontroll av tecknade avtal.

Följande kontrollmål ligger till grund för granskningen:

- avtalsförteckning har upprättats
- rutiner för bevakning av avtal finns
- avtal har undertecknats av behöriga personer
- avtal förvaras betryggande
- kontroll av fakturor sker mot avtal och leverans
- utvärdering av avtal sker kontinuerligt enligt kommunens riktlinjer

### **2.3. Revisionsmetod**

Granskningen genomförs i form av dokumentstudier (kommunens upphandlingspolicy, riktlinjer för leverantörskontroll, delegationsordning) och intervjuer (upphandlingsansvarig, Samhällsbyggnadsförvaltningens ansvariga upphandlare, inköpare på Samhällsbyggnadsförvaltningen).

### 3. Tidigare granskning avseende upphandling

Österåkers kommuns revisorer genomförde under 2011 en granskning avseende inköp och upphandling i kommunen. Den övergripande revisionsfrågan var om kommunens rutiner för upphandling av entreprenörer var tillfredsställande.

Sammanfattningsvis visade granskningen bland annat följande avseende samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med upphandling och avtal.

*”Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar idag med att inrätta sig efter de kommunövergripande rutinerna avseende upphandling, vilket är positivt. Inom förvaltningen finns dock inte utifrån vad vi erfarit särskilda riktlinjer eller rutiner avseende upphandlingsverksamheten. Tanken är dock att all upphandling i dagsläget ska genomföras av upphandlingsenheten, vilket minskar behovet av egna rutiner. Samhällsbyggnadsförvaltningen har dock fortfarande en hel del avtal som finns inom förvaltningen. Dessa kontrolleras eller följs inte upp av upphandlingsenheten, vilket innebär att det fortfarande finns behov av rutiner kring uppföljning av avtal m.m.*

*Av de granskade leverantörerna är sju av åtta upphandlade, vilket är positivt. Vi kan konstatera att flera av de upphandlingar som granskats har genomförts för ett flertal år sedan. I några av upphandlingarna finns ett antal brister. Vad gäller utvärdering av anbud har i vissa fall inte utvärderingskriterierna utvärderats. Endast pris har jämförts, medan övriga kriterier endast har bedömts vara tillfredsställande utan att jämförelser mellan anbuden gjorts. Detta är inte förenligt med LOU.*

*Vi kan konstatera att fakturerat belopp i flera fall överstiger det belopp som anges i avtalen. Förvaltningen förklarar dessa fakturor bland annat med att tilläggbeställningar gjorts eller att beställningar utanför kontrakterat belopp gjorts för andra typer av arbeten. Vi kan konstatera att tilläggsbeställningar är mycket vanligt vid upphandling av entreprenader. Tre av leverantörerna avser ramavtalsupphandlingar, där belopp inte kan stämmas av mot avtalssumma. Fem av de åtta leverantörerna har köp utöver vad som anges i avtal gjorts. Två av dessa avser tilläggsbeställningar utifrån beställt projekt. I ett av fallen finns dokumenterad och godkänd tilläggsbeställning. I tre fall har köp gjorts utan uppvisad tilläggsbeställning.*

*Vi bedömer med utgångspunkt i ovanstående att samhällsbyggnadsförvaltningen inte har tillräcklig intern kontroll avseende fakturering kontra avtal. Vi efterfrågar en tydlig dokumentation och beslut avseende alla utbetalningar som görs utanför det som framkommer i avtal.*

*Vi rekommenderar:*

- Att upphandlingsenheten och samhällsbyggnadsförvaltningen säkerställer att samverkan avseende upphandlingsverksamheten stärks.*
- Att upphandlingsenheten säkerställer att tilläggsbeställningar framöver föregås av dokumenterat beslut.”*

## 4. Organisation

Kommunens upphandlingsenhet ansvarar för att upphandla kommunövergripande ramavtal samt bistå förvaltningarna vid förvaltningsspecifika upphandlingar. Alla förvaltningar har en "egen" upphandlare på upphandlingsenheten. Samhällsbyggnadsförvaltningen har haft samma ansvariga upphandlare sedan 2010-10-15 då det fastställdes att upphandlingsenheten ska sköta alla upphandlingar. Den upphandlare på upphandlingsenheten som ansvarar för Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar inte för fler förvaltningar men gör vissa upphandlingar till andra förvaltningar samt vissa kommunövergripande upphandlingar. Vid upphandlingar som rör Samhällsbyggnadsförvaltningen fungerar förvaltningens verksamhetsansvariga beställare som kravställare och referenser.

### 4.1. Avtalshantering

Kommunens alla avtal ska finnas med i kommunens avtalsregister, som finns tillgängligt bland annat på kommunens webbplats och på kommunens intranät. Alla avtal som upphandlats av upphandlingsenheten finns elektroniskt i TendSign och originalavtalen sparas också centralt på upphandlingsenheten. Avtal som upphandlats innan 2010-10-15 kan fortfarande finnas ute på förvaltningarna men målet är att alla upphandlade avtal ska finnas centralt.

Vid granskningstillfället fanns 349 avtal fördelat på 313 leverantörer i kommunens avtalsregister.

### 4.2. Avtalsuppföljning

Kommunen har sedan 2010-08-18 (reviderade 2011-10-11) riktlinjer för leverantörskontroll. Enligt dessa riktlinjer ska följande göras:

1. Avtalsuppföljning görs av ansvarig upphandlare minimum en (1) gång per år
2. Vissa utsatta branscher, där man av erfarenhet vet att det kan förekomma oegentligheter (t.ex. städ, restaurang och bygg), kontrolleras oftare, vanligtvis var tredje månad.
3. Förnyad kreditvärdering görs via Creditsafe
4. Ett urval fakturor jämförs med avtalade villkor
5. Statistiska uppgifter, förnyade försäkringsbrev samt kontroll av underleverantörer begärs in i enlighet med respektive avtal
6. Uppföljning görs med beställare som har möjlighet att inkomma med synpunkter inför uppföljningen.
7. Eventuella synpunkter från beställare, kreditvärderingsuppgifter som inte följer avtalsvillkor samt faktureringsmissar skickas till leverantören innan avtalsuppföljningsträffen så att svar kan förberedas av leverantören.



8. Mötesanteckningar från avtalsuppföljningsträffen skrivs och skickas till både leverantör och beställare. Mötesanteckningarna sparas under aktuellt dnr.
9. Eventuella nya uppgifter sparas i TendSign.

Enligt uppgift gör upphandlingsenheten uppföljningar cirka ett år efter avtalstecknande och därefter årsvis. Granskningen av uppföljningsdokumentation redovisas i avsnitt 5.3 *Utvärdering har gjorts enligt kommunens riktlinjer.*

Enligt uppgift görs förnyad kreditvärdering alltid inför leverantörsuppföljning och den förnyade värderingen arkiveras digitalt i upphandlingsarkivet. Ett urval om fattande tre fakturor tas ut och kontrolleras mot avtal. Om dessa tre inte stämmer överens med tecknat avtal tas samtliga fakturor ut sedan föregående uppföljningstillfälle. Stickprovsfakturorna arkiveras digitalt i upphandlingsarkivet.

### **4.3. Köptrohet/avtalstrohet**

Upphandlingsenheten gör årsvis uppföljning av avtalstrohet. Vid uppföljningen för första kvartalet 2012, som PwC fått ta del av, uppgick avtalstroheten på Samhällsbyggnadsförvaltningen till 92 procent, där 31,6 mnkr avsåg köp från avtal och 2,4 mnkr köp utanför avtal.

Resultatet av uppföljningen delges respektive förvaltningschef samt respektive verksamhetschef. Attestanter med få avvikelser får uppföljningsresultat per e-post medan attestanter med stora avvikelser bokas upp för ett möte. Enligt uppgift syns en resultatmässig förbättring eftersom felbeställande verksamheter i samband med uppföljningen får uppgift om korrekt leverantör samt att upphandlingsenheten får kännedom om varor/tjänster där avtal saknas.

### **4.4. Undertecknande av avtal**

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar på uppdrag av tre nämnder; kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Av respektive nämnds delegationsordning framgår om nämnderna har delegerat rätten att teckna avtal. Inom ramen för denna granskning har endast avtal som tecknats av kommunstyrelsen och byggnadsnämnden (tidigare samhällsbyggnadsnämnden) gått igenom. Båda dessa nämnder har såväl i tidigare gällande som nu gällande delegationsordning delegerat rätten att teckna avtal.

## 5. Granskningsresultat

Inom ramen för granskningen har en registeranalys genomförts där utdrag från leverantörsreskontra gjorts för perioden 1 januari till 15 oktober 2012 för de inköp som tillhör Samhällsbyggnadsförvaltningen. Av de leverantörer där förvaltningen sammantaget köpt för över 280 tkr har ett urval om tio leverantörer gjort. För dessa leverantörer har följande kontrollerats:

- Att leverantören är upphandlad och att giltigt avtal finns för granskningsperioden
- Att fakturerade tjänster/belopp överensstämmer med avtal
- Att utvärdering gjorts enligt kommunens riktlinjer
- Att avtal har undertecknats av behöriga personer

### 5.1. *Leverantören är upphandlad och giltigt avtal finns*

Granskningsresultatet visas i tabellen nedan.

Leverantör	Fakturerat belopp	Antal fakturor	Typ av avtal	Avtalsperiod
Skärgårdsarkitekterna Göran Schnitzler AB	433 559 kr	20	Ramavtal	2011-08-01 till 2014-07-31
Av Syd Aktiebolag	547 214 kr	3	Ramavtal	2012-08-01 till 2015-07-31
Kalea Specialhissar	378 563 kr	6	Saknas	-
RIVAB i Gbg AB	306 717 kr	1	Entreprenad	2012-06-04 till 2012-10-31
ONE Nordic	433 559 kr	13	Saknas	-
Grontmij AB	912 855 kr	17	Ramavtal	2011-08-01 till 2014-07-31
			Ramavtal	2012-06-01 till 2015-05-31
Input Interiör AB	379 150 kr	9	Saknas	-
Bjerking AB	634 315 kr	25	Ramavtal	2011-08-01 till 2014-07-31

Bostadsbyggen i Norrtälje AB	1 556 849 kr	218	Ramavtal	xxxx-xx-xx <sup>1</sup> till 2012-05-31
Tyréns AB	652 732 kr	20	Ramavtal	2011-01-08 till 2014-07-31

Kommunen har haft ett avtal med ONE Nordic AB (tidigare E.ON). Detta avtal gick emellertid ut 2012-01-31. Vid den förnyade upphandlingen var det vissa otidigheter avseende ägarförhållanden av anläggningsdelarna, vilket resulterade i att upphandlingen blev överklagad och avbruten i väntan på utredning. I samband med överprövningen framkom att väg- och trafikenheten lämnat felaktiga uppgifter till ansvarig upphandlare avseende ägarförhållanden av anläggningsdelarna. Av kommunens yttranden till förvaltningsrätten 2011-11-14 framgår att Samhällsbyggnadsförvaltningen avser att utreda påpekade felaktigheter. Hos förvaltningsrätten läggs ärendet ner 2011-11-23 och därefter har upphandlingsenheten uppmanat väg- och trafikenheten att utreda nämnda felaktigheter för att upphandlingen ska kunna upptas. Enligt uppgift från väg- och trafikenheten har det under denna tid, då avtal saknats, endast åtgärdats akuta belysningsfel.

Kommunen har inget avtal med leverantören Input Interiör AB. Enligt uppgift har leverantören varit upphandlad men avtalet löpte ut 2010-06-30. På avtalet hade kommunen köpt stora leveranser av möbler till Alceahuset. För att få samma möbler som tidigare har kommunen gjort några mindre kompletterande beställningar under året.

För två av de granskade leverantörerna har avtal ingåtts/avslutats under perioden. I tabellen nedan visas hur inköpen har fördelats inom/utanför avtalsperioden.

Leverantör	Utanför avtalsperiod	Inom avtalsperiod	Totalt
AV Syd AB	532 570 kr	13 846 kr	546 416 kr
Bostadsbyggen i Norrtälje AB	859 117 <sup>1)</sup> kr	697 732 kr	1 556 849 kr

1) en del kan avse efterskottsfakturering från avtalsperioden

### 5.1.1. Sammanfattning

Enligt granskningen ovan noterar vi följande:

- För tre av de granskade leverantörerna har kommunen gjort inköp över direktupphandlingsgränsen trots att avtal saknas. För en av leverantörerna beror det på att överklagan gjorts under upphandlingsprocessen (ONE Nordic AB) och en leverantör (Input Interiör AB) har tidigare varit upphandlad. För en av leverantörerna (Kalea Specialhissar AB) finns ingen förklaring till varför avtal saknas.

<sup>1</sup> I avtalet framgår att avtalsperioden startar då båda parterna undertecknat avtalet. Avtalet saknar emellertid underskrift från kommunen och något datum framkommer inte.

- För två leverantörer (AV Syd AB och Bostadsbyggen i Norrtälje AB) finns avtal men de har ingåtts/avslutats under granskningsperioden. Detta innebär att inköp har gjorts över direktupphandlingsgränsen trots att avtal saknas.
- Fem av de granskade leverantörerna är upphandlade och avtalet är giltigt under granskningsperioden

## 5.2. Fakturering/köp stämmer överens med tecknade avtal

Även om kommunen har avtal med en leverantör så behöver inte det betyda att kommunen har fakturerats i enlighet med detta, varken avseende typ av vara eller tjänst eller gällande pris/kvantitet. För att kontrollera detta krävs detaljgranskning på fakturanivå mot gällande avtal.

För de leverantörer där avtal finns för granskningsperioden har en avstämning gjorts mot fakturor för att kontrollera om kommunen:

1. Köper enligt avtal
2. Faktureras enligt avtal priser/volymer

### 5.2.1. Skärgårdsarkitekterna Göran Schnitzler Ab

Avtal avser	Avtalspris	Avtalsvolym	Antal fakturor	Fakturerat belopp
Ramavtal: tekniska konsulttjänster  Avrop från ramavtalet ska ske genom förnyad konkurrensutsättning.	Pris per timme och kategori: 900/825/ 825kr	Kommunen lämnar ingen garanti om vissa volymer eller visst antal uppdrag.	20 (10 <sup>1</sup> )	433 559 kr

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

För de granskade fakturorna finns två aktuella avrop från ramavtalet med leverantören:

- *Avrop tekniska konsulttjänster – Avtal för projekt (2 st.): Muddring Åsättra Hamn och Breddning av Margaretelundsvägen och ny g/c-bana, avtalat pris 725 kr/h*

Två av de granskade fakturorna avser projektet "Åsättra Muddring" och sju avser "Margaretelundsvägen". Det fakturerade priset överensstämmer med avtalat pris och alla fakturor innehåller dagboksrapporter där datum, timantal och aktiviteter framgår.

- *Avrop tekniska konsulttjänster – Kontroll och besiktning av mark-, park- och anläggningsarbete, avtalat pris 725kr/h. Takpris 100 000 kr*

En av de granskade fakturorna avser avropet. Det fakturerade priset överensstämmer med avtalat pris och fakturan innehåller dagboksrapporter där datum, timantal och aktiviteter framgår.

Vi gör bedömningen att fakturering och inköp överensstämmer med kommunens avtal med leverantören.

### 5.2.2. AV Syd Aktiebolag

Avtal avser	Avtalspris	Avtalsvolym	Antal fakturor	Fakturerat belopp
Ramavtal: AV-utrustning (audiovisuell utrustning för i första hand presentation)	Enligt prislista i avtalet	Kommunen lämnar ingen garanti om vissa volymer eller visst antal uppdrag	3 (3 <sup>1</sup> )	547 214 kr

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

Av de granskade fakturorna är det enbart en som avser avtalsperioden, de två övriga fakturorna avser köp som gjorts i februari 2012.

Den faktura som avser perioden går inte att stämna av mot avtal eftersom de köpta produkterna inte finns bland de som presenteras i avtalet. Det går heller inte att avläsa om kommunen har fått någon av de rabatter som anges. Köpet avser emellertid sådana produkter som kan anses vara hänförliga till audiovisuell utrustning.

Vi gör bedömningen att inköpet kan anses vara förenligt med avtalet som kommunen har med leverantören. Om kommunen har fakturerats rätt belopp kan däremot inte bedömas.

### 5.2.3. RIVAB i Göteborg Ab

Avtal avser	Avtalspris och	Avtalsvolym	Antal fakturor	Fakturerat belopp
<b>Avtal för entreprenad: rivning av diverse hus och tillbyggnader i Svinninge</b>	280 000 kr (fast pris)	-	1 (1*)	306 717 kr

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

Av fakturan framgår kontraktssumman 280 000 kr. I avtalet finns även 26 717 kr ÄTA-arbeten<sup>2</sup>. I detta fall har ÄTA-arbetets omfattning inventerats av leverantören (uppskattades till 25 -30 000 kr) och sedan godkänts av en representant från kommunen innan arbetets utförande. Dokumentation över detta har granskats.

Vi gör bedömningen att fakturering och inköp överensstämmer med kommunens avtal med leverantören.

#### 5.2.4. Grontmij AB (även under namnet Carl Bro AB<sup>3</sup>)

För leverantören finns två aktuella ramavtal:

Avtal avser	Avtalspris	Avtalsvolym	Antal fakturor	Fakturerat belopp
Ramavtal: tekniska konsulttjänster  Avrop från ramavtalet ska ske genom förnyad konkurrensutsättning.	Pris per timme och kategori: 950/935/925/900 kr	Kommunen lämnar ingen garanti om vissa volymer eller visst antal uppdrag	17 (10)	912 855 kr
Ramavtal: Konsulttjänst kalkylarbete  Avrop ska ske enligt avropsordning. Grontmij AB har avropsordning 1	Pris per timme: 700 kr	Kommunen lämnar ingen garanti om vissa volymer eller visst antal uppdrag		

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

För de granskade fakturorna finns ett aktuellt avrop från ramavtalet avseende tekniska konsulttjänster:

- *Tekniska konsulttjänster avrop C – Bygg- och projektledning, avtalat timpris 850 kr/h och avtalad omfattning är 20h/vecka. Omfattningen har senare utökats till 30h/vecka genom tilläggsavtal.*

Sju av de granskade fakturorna avser detta avrop och på dessa överensstämmer fakturerat timpris och volym med avtalat pris (avrop) och avtalad volym (tilläggsavtal).

<sup>2</sup> ÄTA är en förkortning av en speciell typ av arbeten på en byggarbetsplats, som inte finns förtecknade vid projektstarten. Förkortningen står för Ändringar, Tillägg, Avgående. Det handlar således om ändringar som sker under arbetets gång vad gäller ett jobb. Det kan handla om att förutsättningarna förändrats, eller att omfattningen av arbetet blivit en annan än den först planerade.

<sup>3</sup> Carl Bro AB köptes i augusti 2006 av det nederländska teknikkonsultföretaget och bytte den 2 april 2007 namn till Grontmij. Varför detta namn fortfarande finns kvar i kommunens leverantörsregister är oklart.

De tre resterande fakturorna avser ramavtalet för kalkylarbete och fakturerade timpriser överensstämmer med avtalade.

Vi gör bedömningen att fakturering och inköp överensstämmer med kommunens avtal med leverantören.

#### 5.2.5. Bostadsbyggen i Norrtälje AB

Avtal avser	Avtalspris och volym	Avtalsperiod	Antal fakturor	Fakturerat belopp
<b>Ramavtal: bostadsanpassningstjänster</b>	Prisbilaga saknas	Startdatum framgår inte. Slutdatum 2012-05-31	218 (10*)	1 556 849 kr

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

<sup>2</sup>Granskat belopp

För denna leverantör har kommunen inte kunnat presentera någon prisbilaga och därmed har avstämning inte kunnat göras.

#### 5.2.6. Bjerking AB (även under namn Arkitekter Ingenjörer)

Avtal avser	Avtalspris	Avtalsvolym	Antal fakturor	Fakturerat belopp
Ramavtal: tekniska konsulttjänster  Avrop från ramavtalet ska ske genom förnyad konkurrensutsättning.	Pris per timme och kategori: 1040/980/900/ 880/840/ 800/780 kr	Kommunen lämnar ingen garanti om vissa volymer eller visst antal uppdrag	25 (11 <sup>1</sup> )	634 315 kr

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

För de granskade fakturorna finns två avrop, varav ett avser nuvarande ramavtal och ett som avser ett tidigare ramavtal:

- *Tekniska konsulttjänster avrop B – Åkers kanal, avtalat pris 980 kr/h*

Sex av de granskade fakturorna avser avropet för Åkers kanal. För majoriteten av de fakturerade timmarna överensstämmer timpriset med det avtalade (980kr/h), för ett fåtal timmar är emellertid timpriset lägre än det avtalade.

- *Beställning av förprojektering samt detaljprojektering av Gång- och Cykelväg utmed Össebyvägen, daterat 2008-03-28, avtalat pris 408 000 kr*

Två av de granskade fakturorna avser denna beställning och uppgår till 71 tkr. Av fakturorna går emellertid att avläsa att kommunen hittills fakturerats

517 405 kr för projektet, d.v.s. över 100 000 kr mer än avtalat pris. Enligt uppgift från väg- och trafikenheten pågår projektet ännu trots att avropet är från 2008.

För de två resterande fakturorna kan inte något avrop hittas och därmed går avtalade timpriser inte att stämma av.

Vi gör bedömningen att fakturering inte till fullo överensstämmer med kommunens avtal med leverantören eftersom det finns lägre priser än avtalat och att avtalat totalpris har överstigits. Alla fakturor borde kunna knytas till ett avrop eftersom alla beställningar ska ske enligt förnyad konkurrensutsättning.

### 5.2.7. Tyréns AB

Avtal avser	Avtalspris	Avtalsvolym	Antal fakturor	Fakturerat belopp
Ramavtal: tekniska konsulttjänster  Avrop från ramavtalet ska ske genom förnyad konkurrensutsättning.	Pris per timme och kategori: 1000/990/980/ 950/920/900/ 870/ 850/800 kr	Kommunen lämnar ingen garanti om vissa volymer eller vissa antal uppdrag	20 (10 <sup>1</sup> )	652 732 kr

<sup>1</sup>Antal granskade fakturor

För de granskade fakturorna finns två avrop, varav ett avser nuvarande ramavtal och ett som avser ett tidigare ramavtal:

- *Tekniska konsulttjänster avrop 2012 – C Gränsmätning Bolby, avtalar pris 830kr/h*

Fem av de granskade fakturorna avser detta avrop. För två av fakturorna överensstämmer det fakturerade priset med det avtalade och för tre av fakturorna finns både högre och lägre priser än avtalat (600kr/617kr/853kr). Sammantaget har leverantören emellertid inte fakturerat kommunen för mycket eftersom de lägre timpriserna drar ner kostnaden<sup>4</sup>.

Enligt uppgift från kommunen har de inte lagt märke till de låga timkostnaderna, i förhållande till avtal, men förklaringen tros ligga i att det handlar om administrativa arbetsuppgifter som ingår i det beställda arbetet.

- *Beställning, kapacitetshöjande åtgärder på Roslagsvägen mellan Söralidsvägen och Svinningevägen, avtalat pris enligt ramavtal*

Fyra av de granskade fakturorna avser denna beställning. Fakturorna går inte att stämma av eftersom det avser ett tidigare ramavtal med leverantören. Enligt avtalet ska uppdraget vara slutfört och levererat 2010-12-17.

<sup>4</sup> Leverantören har fakturerat 375 timmar till ett pris av 306 243 kr, vilket motsvarar en timkostnad på ca 817kr.



Trots detta har fyra fakturor inkommit 2012 (12 mars, 12 juni, 3 juli och 14 augusti). Enligt uppgift från väg- och trafikenheten är projektet inte avslutat och de har missat att uppmärksamma slutdatum på avtalet.

Den sista fakturan avser effektbelysning till Slussholmen (Åkers kanal) där kommunen gjorde en förnyad konkurrensutsättning mot ramavtalet men inga svar inkom. Istället valde kommunen att ta direktkontakt med leverantören Tyréns. Enligt avtalet har projektet rörligt arvode med budget 150 tkr och timpris finns specificerat för de som medverkar i projektet. För majoriteten av de fakturerade timmarna överensstämmer timpriset med de avtalade men för en timme är timpriset lägre. För underkonsulten som fakturerats går inte timpriset att stämma av eftersom antalet timmar inte finns specificerat.

Vi gör bedömningen att fakturering inte till fullo överensstämmer med kommunens avtal med leverantören eftersom det finns både högre och lägre priser än avtalat.

### *Sammanfattning*

Utifrån vår granskning noterar vi följande:

- För tre av leverantörerna, Skärgårdsarkitekterna Göran Schnitzler AB, Rivab i Göteborg samt Grontmij AB, överensstämmer fakturerat belopp och volym med gällande avtal.
- För leverantören Bjerking AB har bara en del av fakturorna kunnat stämmas av eftersom avrop inte har hittats för alla fakturor.
- För leverantörerna Bjerking AB och Tyréns AB finns avvikande timpriser (både högre och lägre än avtalat) för fakturor som kunnat stämmas av mot aktuellt avrop.
- För två av leverantörerna har ingen avstämning kunnat göras. För en leverantör har kommunen inte kunnat presentera någon prisbilaga till avtalet, för den andra leverantören finns de köpta produkterna inte specificerade i avtalet.

### **5.3. Utvärdering har gjorts enligt kommunens riktlinjer**

För de granskade leverantörerna har en kontroll gjorts om utvärdering utförts enligt kommunens riktlinjer (se avsnitt 5.2 Avtalsuppföljning). Resultatet av granskningen visas i tabellen nedan:

Leverantör	Kredituppföljn.	Faktura-kontroll	Mötesdokumentation (protokoll, synpunkter osv.)
Skärgårdsarkitekterna Göran Schnitzler AB	Nej	Nej	Nej
Grontmij AB	Nej	Nej	Nej
Bjerking AB	Nej	Nej	Den senaste dokumentationen avser utvärdering som gjorts i februari 2012 där beställare från kommunen samt konsulter fått inkomma med synpunkter. Mötesanteckningar saknas.
Bostadsbyggen i Norrtälje AB	Nej	Nej	Protokoll från uppföljningsmöte med leverantören finns från 2011-06-09 och 2012-05-09. Ur protokollen kan läsas om bl.a. antal avrop som gjorts från ramavtalet samt om indexhöjningar.
Tyréns AB	Nej	Nej	Den senaste dokumentationen avser utvärdering som gjorts i februari 2012 där beställare från kommunen och konsulter fått inkomma med synpunkter. Mötesanteckningar saknas.
Av Syd Aktiebolag	Ramavtalet har nyligen tecknats och uppföljning kommer att göras först om ett år		
RIVAB i Gbg AB	Avser en entreprenad och därmed ställs inget krav på uppföljningsmöte. Däremot finns dokumentation på att entreprenaden är slutbesiktigad och godkänd utan anmärkningar (daterat 2012-06-20)		

### Sammanfattning

Enligt granskningen ovan noterar vi följande:

- För två av leverantörerna finns ingen dokumenterad uppföljning alls
- För en av leverantörerna finns mötesprotokoll från de två senaste utvärderingsmötena. Ingen dokumentation om kredituppföljning eller fakturakontroll finns.
- För två av leverantörerna finns dokumentation som beställare och konsulter fått inkomma med. Ingen dokumentation om kredituppföljning eller fakturakontroll finns.

- Avtalet med en av leverantörerna avser en entreprenad och därför ställs inga krav på utvärdering.
- Avtalet för en av leverantörerna har så nyligen tecknats att ingen utvärdering ännu krävs.

#### **5.4. Avtal har undertecknats av behöriga personer**

<b>Leverantör</b>	<b>Undertecknat av</b>	<b>Enl. delegationsordning</b>
Skärgårdsarkitekterna Göran Schnitzler AB	Anna Eriksson, upphandlingschef (ramavtal & avrop)	Ok, enligt KS delegationsordning ÖFS 2012:5
Av Syd Aktiebolag	Anna Eriksson, upphandlingschef (ramavtal)	Ok, enligt KS delegationsordning ÖFS 2012:5
RIVAB i Gbg AB	Anna Anderman, väg- och trafikchef (avtal)	Ok, enligt delegationsordning beslutad 2012-01-09, reviderad 2012-06-14
Grontmij AB	Anna Eriksson, upphandlingschef (ramavtal) Anna Anderman, väg- och trafikchef (avrop)	Avs. Eriksson - Ok, enligt KS delegationsordning ÖFS 2012:5 Avs. Anderman - Ok, enligt delegationsordning beslutad 2012-01-09, reviderad 2012-06-14
Bjerking AB	Anna Eriksson, upphandlingschef (ramavtal, avtal) Anna Anderman, väg- och trafikchef (avrop)	Avs. Eriksson - Ok, enligt KS delegationsordning ÖFS 2012:5 Avs. Anderman - Ok, enligt delegationsordning beslutad 2012-01-09, reviderad 2012-06-14
Bostadsbyggen i Norrtälje AB	Bertil Falk, bygglovschef (ej signerat!)	Ok, enligt delegationsordning beslutad 2012-01-09, reviderad 2012-06-14
Tyréns AB	Anna Eriksson, upphandlingschef (ramavtal) Joakim Schillén, kart- och mätchef (avrop)	Avs. Eriksson - Ok, enligt KS delegationsordning ÖFS 2012:5 Avs. Schillén - Ok, enligt delegationsordning beslutad 2012-01-09, reviderad 2012-06-14

Vår bedömning är att alla undertecknade avtal har undertecknats av behöriga personer. Ett avtal saknar underskrift.

## 6. Revisionell bedömning

Utifrån granskningen gör vi följande bedömning av kontrollmålen:

Kontrollmål	Kommentar
Avtalsförteckning har upprättats	● <b>Uppfylls helt</b> Kommunen har upprättat en avtalsförteckning som finns på kommunens intranät och webbplats.
Rutiner för bevakning av avtal finns	● <b>Uppfylls helt</b> Sedan 2010 finns riktlinjer för leverantörskontroll. Riktlinjerna innefattar kredituppföljning, kontroll av fakturor, synpunkter från beställare och leverantör samt uppföljningsmöte.
Avtal har undertecknats av behöriga personer	● <b>Uppfylls helt</b> Granskningen visar att avtal har undertecknats av behöriga personer enligt kommunens delegationsordning.
Avtal förvaras betryggande	○ <b>Uppfylls delvis</b> Alla avtal ska förvaras centralt på upphandlingsenheten. Det är osäkert om alla avtal för Samhällsbyggnadsförvaltningen finns centralt. Granskningen visar att all dokumentation inte kan hittas för de granskade avtalen.
Kontroll av fakturor sker mot avtal och leverans	● <b>Uppfylls inte</b> Enligt riktlinjerna för leverantörskontroll ska stickprovsfakturor tas för att jämföras med avtal. Granskningen visar att någon sådan kontroll inte har gjorts för de granskade leverantörerna.
Utvärdering av avtal sker kontinuerligt enligt kommunens riktlinjer	● <b>Uppfylls inte</b> Kommunen har riktlinjer för leverantörskontroll men granskningen visar att dessa inte följs fullt ut. För de granskade leverantörerna finns enbart mötesprotokoll för utvärdering av en leverantör.

## Försättsblad ärende 3c

– innehåller resterande handlingar till ärende 3c

---

**Rådgivningsrapport**  
***Utvärdering av  
organisationsförändringen  
avseende delar av  
elevstödet samt särskolan***

20120529



## **Innehåll**

<b>1.</b>	<b>Sammanfattning .....</b>	<b>1</b>
<b>2.</b>	<b>Uppdrag.....</b>	<b>3</b>
2.1.	Metod.....	3
<b>3.</b>	<b>Särskilt stöd och särskola enligt skollagen .....</b>	<b>4</b>
<b>4.</b>	<b>Österåkers organisation för elevstöd och särskola.....</b>	<b>5</b>
4.1.1.	En tillbakablick före 2011-07-01 .....	5
4.1.2.	Organisation efter 2011-07-01.....	5
4.1.3.	Summering av förändringen.....	7
<b>5.</b>	<b>Vad har organisationsförändringen inneburit i praktiken? .....</b>	<b>9</b>
5.1.	Syftet med förändringen.....	9
5.1.1.	Ekonomiskt underskott .....	9
5.1.2.	Tydlighet .....	9
5.1.3.	Rektors ansvar och ett inkluderande arbetssätt .....	10
5.2.	Vad har uppnåtts? .....	10
5.2.1.	Ökad överblick över avtal och ekonomi .....	10
5.2.2.	Fortfarande viss osäkerhet hur beslut tas.....	10
5.2.3.	Stor mängd ansökningar att hantera .....	10
5.2.4.	Handledning, samarbete och helhetstänk efterfrågas .....	11
5.2.5.	Stora grupper ofta en förutsättning för att klara barn med särskilt behov.....	11
5.3.	Utvecklingsområden.....	11
<b>6.</b>	<b>Samlad bedömning av organisationsförändringen .....</b>	<b>12</b>
6.1.	Ekonomi .....	12
6.2.	Tydlighet.....	12
6.3.	Inkluderande arbetssätt .....	12
6.4.	Värt att uppmärksamma .....	13

## 1. **Sammanfattning**

PwC har fått i uppdrag att genomföra en utvärdering av att delar av elevstöd och särskola flyttades över från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden den 1 juli 2011. Utvärderingen baseras dels på intervjuer med ett urval av politiker, tjänstemän, rektorer och förskolechefer och dels på studier av kommunens reglementen och interna styrdokument.

Vårt uppdrag har varit att besvara följande frågor:

- Vad var syftet med organisationsförändringen? Vilka resultat och effekter förväntades uppstå?
- Vilka effekter har uppstått till följd av organisationsförändringen?
- Har man uppnått de mål som politiken anger?
- Hur sker uppföljningen av de delar av särskilt stöd samt särskolan som Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för?
- Kvarstående utvecklingsområden?

De bakomliggande syftena för att genomföra organisationsförändringen framgår inte tydligt av de beslutsdokument och andra interna dokument som vi har tagit del av. Genom intervjuerna framkom följande syften:

- Komma tillrätta med ekonomiskt underskott;
- Öka tydligheten gentemot rektorer, förskolechefer och medborgare;
- Ökat ansvar för rektorer och förskolechefer enligt ny skollag och att integrering/inkludering är en ledande organisatorisk princip i skolförfattningarna;
- Myndighetsbeslut ska fastställas av beställaren.

Det finns emellertid inga tydliga mål uppsatta för vad man ville uppnå med omorganisationen och det är därför svårt i en utvärdering att värdera nuvarande organisation mot uppställda mål.

Majoriteten av de som har intervjuats menar att det ökar möjligheterna för en rättssäker bedömning att Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för myndighetsbeslut. Uppfattningen är vidare att Kultur- och utbildningsnämnden har en större överblick över avtal och ekonomin idag.

Ekonomin är mer i balans idag men detta beror i huvudsak på minskade kostnader för särskolan (både grund- och gymnasienivå) och att inte ha prolongerat tidigare avtal utan att, i viss utsträckning, beslutat om nya ersättningsnivåer.



Vad gäller ökad tydlighet avseende hur beslut fattas och prioriteringar görs är uppfattningen att man inte nått ända fram ännu. I synnerhet rektorerna och förskolecheferna ger uttryck för att kriterier och beslut är otydliga. Ett uttryck för detta skulle kunna vara den stora mängden ansökningar som kommer in om tilläggsbelopp och särskilda grupper. Det kan exempelvis inkomma ansökningar som avser särskilda grupper för en elev som inte tidigare ansökt om tilläggsbelopp. Detta skulle kunna tolkas som att den logiska kedjan av insatser inte är helt tydlig för de som är berörda.

Enligt skollagen har rektor ökat ansvar och särskilt stöd ska i huvudsak ges inom ordinarie verksamhet. Inkludering är en ledande princip. Detta arbetsätt kräver en hög kompetens bland rektorer, förskolechefer och pedagoger. Det är angeläget att säkerställa att kompetensnivån för att arbeta inkluderande är tillräcklig och att tillse att det "inhemska" alternativet kommuniceras till medborgarna.

## **2. Uppdrag**

PwC har fått i uppdrag att utvärdera den omorganisation av delar av elevstödet och särskolan som har genomförts. Den 1 juli 2011 övertog Kultur- och utbildningsnämnden ansvaret från Produktionsstyrelsen för vissa delar av elevstödet samt särskolan.

Utvärderingens främsta syfte är att belysa effekterna av omorganisationen. Utvärderingen ska bland annat belysa syftet med organisationsförändringen och vilka resultat och effekter som förväntades uppstå. Vilka effekter har uppstått och vilka utvecklingsområden kan identifieras?

Utvärderingen ska besvara följande frågor:

- Vad var syftet med organisationsförändringen? Vilka resultat och effekter förväntades uppstå?
- Vilka effekter har uppstått till följd av organisationsförändringen?
- Har man uppnått de mål som politiken anger?
- Hur sker uppföljningen av de delar av särskilt stöd samt särskolan som Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för?
- Kvarstående utvecklingsområden?

### **2.1. Metod**

Kultur- och utbildningschefen har fungerat som beställare av uppdraget. Informationsinsamlingen har baserats på dokumentanalys och intervjuer.

Totalt har 12 personer intervjuats. Personerna utgörs av tjänstemän, politiker och rektorer/förskolechefer. Intervjuerna har genomförts dels enskilt men också i grupp. Utöver intervjuerna har studier skett av kommunens reglementen, interna styrdokument samt dokument som särskilt avser organisationsförändringen.

### **3. Särskilt stöd och särskola enligt skollagen**

En ny skollag gäller sedan 2010 och omfattar

- Gemensamma regler för skolformer och huvudmän
- Ökad rättssäkerhet för eleverna
- Tydligare ansvarsfördelning

Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation och ska fatta de beslut och ha det ansvar som framgår av lagar och andra bestämmelser. Alla beslut om särskilt stöd fattas av rektorn respektive förskolechefen. En nyhet är att rektorn och förskolechefen får delegera beslutanderätten i de fall där inget annat anges.

I den nya skollagen regleras – till skillnad från tidigare – även förskolechefens lednings- och samordningsansvar. Förskolechefer får till exempel ansvar för den övergripande organisationen av det pedagogiska arbetet och ansvaret för att barn i behov av särskilt stöd får det. Bestämmelserna gäller för både fristående och kommunala förskolor.

Den obligatoriska särskolan byter namn till grundsärskolan. Innan en elev börjar i särskolan ska en utredning fastställa att barnet, på grund av en utvecklingsstörning, inte når målen i grundskolan. Utredningen ska omfatta en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. I utredningen ska skolan samråda med barnets vårdnadshavare.

Elever med autism ska i normalfallet inte längre höra till grundsärskolans målgrupp utan ska endast gå där om de också har en utvecklingsstörning.<sup>1</sup>

I Österåkers kommun har särskilda riktlinjer fastställts av Kommunfullmäktige för att reglera förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg i kommunen.

Konkurrensneutralitet ska råda mellan kommunala och fristående utförare. All verksamhet skall vara öppen för alla barn, även för barn med särskilda behov. Särskilt stöd ska i första hand ges inom ordinarie verksamhet. Verksamheten där barnet är inskrivet har ansvaret för särskilda stödinsatser.

<sup>1</sup> Utmaningar för skolan - den nya skollagen och de nya reformerna, Skolverket 2010.

## 4. Österåkers organisation för elevstöd och särskola

### 4.1.1. En tillbakablick före 2011-07-01

Fram till halvårskiftet 2011 låg uppdraget att ge stöd i olika former till barn och elever som inte kan få sina behov tillgodosedda inom ramen för ESU – Enheten för stöd och utveckling. ESU låg organisatoriskt under Produktionsstyrelsen, som ansvarar för drift av kommunalt bedriven verksamhet som utför service och tjänster inom bl.a. verksamhet reglerad av skollagen. Produktionsstyrelsens ansvar för barn i behov av särskilt stöd omfattade beslut i ärenden som rörde myndighetsutövning.

Verksamheten förväntades - utöver att drivas enligt lagar och förordningar - följa kommunens utbildningspolitiska program. Uppdraget omfattade både enskild och kommunal verksamhet för elever folkbokförda i kommunen.

ESU:s arbetsuppgifter var i huvudsak följande:

- Pröva och besluta om tilläggsbelopp för särskilt stöd för barn/elever i förskola och skola;
- Besluta om mottagande i kommunens KÖV-grupper (kommunövergripande/kommungemensamma undervisningsgrupper);
- Besluta om mottagande i särskolan inklusive bedömning av behovsnivå;
- Besluta om ersättning till verksamhet för barn och elever i behov av särskilt stöd utanför kommunen.

KÖV-grupper är till för barn med behov av särskilt stöd för tillfällig eller längre placering. KÖV-verksamheter tillhör organisatoriskt den skola där de är lokaliserade, och grupperna är specialiserade på olika stödinsatser.

Särskolan är till för barn med utvecklingsstörning.

ESU hade tidigare varit en omfattande verksamhet med uppemot tio anställda, men successivt avvecklats till att 2011 omfatta två specialpedagoger samt en tf enhetschef. Orsakerna till den successiva avvecklingen har beskrivits som att personalen "kände vartåt det blåste", och sökte sig från ESU, mer är uttryck för någon tydlig viljeinriktning.

### 4.1.2. Organisation efter 2011-07-01

I april 2011 beslöt kommunfullmäktige att delar av ESU:s verksamhet skulle flyttas från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden fr.o.m. 1 juli 2011.

Detta innebar att:

- Myndighetsbeslut flyttades från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden;
- Kultur- och utbildningsnämnden gör beställning till Produktionsstyrelsen av särskilda undervisningsgrupper för elever inom autismspektrum, tal- och språkstörning och språkförskola i samarbete med landstinget;
- Kultur- och utbildningsnämnden finansierar grundsärskola som drifas av produktionen;
- Kultur- och utbildningsnämnden ger Produktionsstyrelsen uppdraget att drifva Solskolans gymnasiesärskola under utfasning 1 – 2 år. Elever med behov av sådan verksamhet placeras i andra kommuner;
- Produktionsstyrelsen avvecklar kommunövergripande verksamhet (KÖV) på Piratens förskola, Äppelgårdsskolan, Tråsättraskolan samt samundervisningen på Söraskolan.

#### Finansiering

- Kultur- och utbildningsnämnden finansierar särskilda undervisningsgrupper för elever med autismliknande tillstånd (tidigare benämnt Aspberger) och tal- och språkstörning genom anslag och grundbelopp enligt beställningar;
- Grundsärskolan finansieras genom grundbelopp och tilläggsbelopp utifrån fyra behovsnivåer;
- Gymnasiesärskolan (nationella och individuella program) finansieras genom riksprislistan och tilläggsbelopp;
- Medel finns för fördelning till barn/elever i behov av särskilt stöd, så kallat tilläggsbelopp, samt till fördelning av medel enligt Salsa-modellen (utifrån socioekonomiska faktorer).

#### Övrigt

- Alla utförare ansvarar för att tillgodose alla elevers behov av stöd enligt gällande lagstiftning.
- Efter att tilläggsbeloppen vid halvårsskiftet 2011 minskades till förmån för höjt grundbelopp, har en höjning av den totala ramen skett. Men jämfört med tidigare – före förändringen – råder skillnaden "ribban" för tilläggsbelopp har höjts. Tilläggsbeloppen är reserverade för extraordinära åtgärder enligt skollagen. Söktrycket är ungefär oförändrat för förskolan, men har ökat för skolan.

#### 4.1.3. Summering av förändringen

Den förändring som genomfördes 2011-07-01 kan *sammanfattningsvis* sägas innebära

- att ansvaret för myndighetsbeslut och anslagsfinansierade kommunövergripande verksamheter överflyttades från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden, medan
- de icke lagstadgade insatserna, till exempel handledning, som tidigare hanterats inom ESU fördelades ut som en förstärkning av grundbeloppet.
- Vissa kommunövergripande verksamheter (KÖV) lades ned och fördelades ut i peng. Kvar finns grupper för Tal och språk och för elever med diagnos inom autismspektrum.

Den "peng" som schablonmässigt fördelas ut till barn/elever i kommunens skolor kom därmed att öka, på bekostnad av det tilläggsbelopp som kan sökas individuellt för barn med särskilda behov. Hädanefter har varje enhet att själv fatta beslut om den kompetens och de insatser inom den egna enheten som krävs för att nå upp till skollagstiftningens krav.

Detta innebar i sin tur att följande verksamheter överfördes **från ESU** till beslut inom respektive förskola/skola **inom ramen för grundbeloppet**:

- Handledning, fortbildning, råd och stöd inom förskolan;
- Konsultation och rådgivning vad gäller hörselskadade barn/elever;
- Specialpedagogisk eller pedagogisk kartläggning och bedömning inför utredning görs i så kallade BAS-team vid misstanke om till exempel ADHD.

Det innebar vidare att följande myndighetsbeslut och anslagsfinansierad verksamhet övergick **från ESU till Kultur- och utbildningsnämnden**:

- Beslut om mottagande i särskola, gymnasiesärskola och beslut om behovsgrupp;
- Beslut om tilläggsbelopp;
- Beslut om tilläggsbelopp för verksamhet i "extern placering" utanför kommunen;
- Beslut om tilläggsbelopp för placering i kommunövergripande grupp (Autismliknande tillstånd samt tal-och-språkgrupp);
- Beslut om avsteg från riktlinjer för förskola och pedagogisk omsorg, "dispenser";
- Uppföljning av beslut och budgetansvar inom området.

#### 4.1.3.1. Nivåer av insatser

De verktyg som finns att tillgå när det gäller stödinsatser följer en logisk trappa. Även om insatsernas tyngdpunkt och ekonomiska nivåer har omfördelats något är stegen i trappan relativt oförändrade i den nya organisationen. Ett första steg handlar om att arbeta inkluderande, att erbjuda det stöd som krävs inom ordinarie verksamhet. I ett nästa steg kan tilläggsbelopp sökas. Ett tredje steg är att söka till de kommunövergripande grupperna, dvs. till Tal- och språkgruppen eller gruppen för elever med diagnos inom autismspektrum.

Det finns också elever som söker sig till särskilda enheter utanför kommunen.

## **5. Vad har organisationsförändringen inneburit i praktiken?**

I detta avsnitt återges en samlad bild av de synpunkter som framkommit i de intervjuer som har genomförts med tjänstemän, politiker och rektorer. Frågorna under intervjuerna har bland annat berört syftet med förändringen och om det varit tydligt kommunicerat till alla berörda, hur intervjupersonerna uppfattar de förändringar som har genomförts och vilka utvecklingsområden som kan identifieras.

### **5.1. Syftet med förändringen**

I de interna styrdokument och beslutsprotokoll som vi har tagit del av framgår inte på ett tydligt sätt själva syftet med organisationsförändringen utöver att verksamheten, före 1 juli 2011, drogs med underskott. En tolkning utifrån dessa dokument är därmed att omorganisationen var ett sätt att komma till rätta med det ekonomiska underskottet. Majoriteten av de som har intervjuats är inte heller säkra på de egentliga anledningarna till omorganisationen. Flera möjliga orsaker lyfts emellertid fram. Dessa orsaker bekräftas av de politiker som har intervjuats och som var delaktiga i de beslut som togs vid tiden för omorganisationen.

#### **5.1.1. Ekonomiskt underskott**

Flera av de vi intervjuat pekar på att verksamheten dragits med underskott under flera år. Diskussioner fördes under en längre tid om ESU's framtida organisation. Från att ha varit en verksamhet med flera anställda resurser avvecklades den successivt. När personal gick i pension eller slutade sin anställning fylldes inte verksamheten på i samma takt. Ett sätt att komma tillrätta med underskottet var därmed att genomföra förändringen. Det framgår emellertid inte, varken av beslutsdokument eller av intervjuerna, på ett tydligt sätt hur den nya organiseringen skulle påverka de ekonomiska faktorerna. En teori som lyfts fram i intervjuerna är att Kultur- och utbildningsnämnden inte ligger lika nära verksamheten som Produktionsstyrelsen och är därmed, i teorin, inte lika mottagliga för påtryckningar. Detta är något som har mer med den organisatoriska strukturen att göra än Produktionsstyrelsens faktiska mottaglighet för påtryckningar.

#### **5.1.2. Tydlighet**

En ytterligare orsak handlade om tydlighet, både gentemot rektorer och mot medborgare. Det är centralt att myndighetsbesluten uppfattas som rättssäkra och att de fattas på lika villkor. Ett huvudsyfte med förändringen var därför att öka tydligheten och uppnå rättssäkra beslut. Det låg tidigare i farans riktning att friskolor skulle kunna ifrågasätta konkurrensneutraliteten i de beslut som ESU fattade. Det ansågs att Kultur- och utbildningsnämnden, som beställarorganisation, kunde bidra till att öka tydligheten gällande prioriteringar och beslut. Här har det



också påtalats ett värde i en viss distans som uppnås. Därigenom skulle det säkerställas att myndighetsbesluten fattades på ett objektivt sätt.

### 5.1.3. *Rektors ansvar och ett inkluderande arbetssätt*

Flera av de intervjuade pekar på rektorers och förskolechefers ökade ansvar som framgår av den nya skollagen. I denna framgår att alla beslut om särskilt stöd ska samlas hos rektorn respektive förskolechefen. Det är rektor som har ansvar för att utreda och sätta in åtgärder om en elev har behov av särskilt stöd i skolan. Särskilt stöd ska i första hand ges inom den klass som eleven tillhör. Exempelvis ska elever med autism inte längre, i normalfallet, höra till grundsärskolans målgrupp utan ska endast gå där om de också har en utvecklingsstörning. Det är således ett fokus på att inkludera barn i normal skolgång så långt det är möjligt. Detta är en orsak till att minska antalet kommunövergripande grupper. Genom att lägga ned ESU och istället fördela ut mer i "peng" ges rektorerna ökade möjligheter att planera den egna verksamheten.

## 5.2. **Vad har uppnåtts?**

### 5.2.1. *Ökad överblick över avtal och ekonomi*

Flera av de intervjuade pekar på att Kultur- och utbildningsnämndens övertagande av myndighetsbeslut har bidragit till en överblick både över de avtal som är tecknade och budget.

Enligt de intervjuade med inblick i budgeten är den mer i balans idag, men detta beror i huvudsak på minskade kostnader för särskolan, både på grund- och gymnasienivå. Även 2,5 mkr i tillskott för utökat antal platser i en grupp för elever med diagnos inom autismspektrum har bidragit till resultatet.

### 5.2.2. *Fortfarande viss osäkerhet hur beslut tas*

Ett syfte med omorganisationen var att öka tydligheten gentemot rektorer och medborgare hur prioriteringar görs och beslut fattas. I intervjuerna med rektorer och förskolechefer framkommer att de fortfarande uppfattar en otydlighet hur prioriteringar och beslut tas vad gäller beslut om tilläggsbelopp och plats i särskild undervisningsgrupp. Det råder en osäkerhet om vilka kriterier som är beslutsgrundande och huruvida det är möjligt att "tjata" sig till medel för särskilt stöd. Alla intervjuade är överens om att det är svårt att få en helt objektiv hantering av ansökningar, men en större transparens i beslutsprocesserna efterfrågas. I intervjuerna ställs också frågan hur det tillskott för utökat antal platser i en grupp för elever med diagnos inom autismspektrum har beräknats. Föregicks beslutet av en behovsanalys?

### 5.2.3. *Stor mängd ansökningar att hantera*

Från tjänstemannanivå pekar man på den stora mängden ansökningar från rektorer och förskolechefer om tilläggsbelopp och plats i särskild undervisningsgrupp. För hela Stockholms län har antalet neuropsykiatriska utredningar mångdubblats de senaste åren och allt fler barn får neuropsykiatriska diagnoser och behöver stöd.

Är det stora antalet ansökningar ett resultat av att fler barn behöver särskilt stöd för att klara sin skolgång? Eller är det ett resultat av att det finns en tro på att ju fler

ansökningar som skickas in desto större möjlighet att få någon eller några beviljade? Det inkommer även ansökningar som inte följer processen, dvs söker direkt till särskild undervisningsgupp utan att tidigare ha sökt tilläggsbelopp. Detta förfarande kan tolkas som att ärendehantering inte är helt tydlig för de som skickar in ansökningarna. Rekryteringsprocessen av en handläggare som ska ha hand om ansökningar mm hos Kultur- och utbildningsnämnden kommer på plats i augusti 2012. Fler av de intervjuade lyfter fram vikten av att denna person kommer på plats.

#### 5.2.4. *Handledning, samarbete och helhetstänk efterfrågas*

Flera av de intervjuade pekar på att det finns ett behov av att arbeta mer förebyggande när det gäller barn i behov av särskilt stöd, att de insatser som görs hänger ihop från Barnavårdscentralen upp i skolåldern. Flera lyfter fram frågan om ökat samarbete mellan exempelvis BVC, socialtjänst och förskola/skola.

Flera pekar på den kompetens som krävs av rektorer, förskolechefer och pedagoger för att arbeta framgångsrikt med inkludering. Det efterfrågas därför stöd i form av handledning, kompetensutveckling och utbyte av erfarenheter.

#### 5.2.5. *Stora grupper ofta en förutsättning för att klara barn med särskilt behov*

Den utökade skolpengen läggs ut lika per elev (med en mindre justering utifrån socioekonomiska faktorer). Därutöver kan tilläggsbelopp sökas för elever i behov av särskilt stöd. Flera av de intervjuade pekar på att mindre enheter med volymmässigt färre antal elever är mer sårbara än en enhet med ett större antal elever. Flera av de intervjuade efterfrågar en mer anpassad resursfördelningsmodell som minskar sårbarheten bland de mindre enheterna.

### 5.3. **Utvecklingsområden**

Utifrån ovanstående diskussioner har intervjupersonerna lyft de utvecklingsområden som de ser som centrala i arbetet framåt.

- Öka tydligheten än mer vad gäller kriterier för beslut om tilläggsbelopp och särskilt stöd och de prioriteringar som görs. Det finns även behov av att veta vart och till vem man ska vända sig.
- Hur kan Österåker arbeta mer förebyggande och utifrån ett helhetstänk när det gäller barn i behov av särskilt stöd? Framgångsrika exempel lyftes fram, Norrtälje och Vallentuna, som är värda att studera närmare.
- Mer samarbete och utbyte mellan exempelvis skolpsykologer. Handledning och stöd för rektorer/förskolechefer och pedagoger för att arbeta framgångsrikt med inkludering.

## **6. Samlad bedömning av organisationsförändringen**

I det följande ges vår samlade bedömning utifrån de dokument vi tagit del av och de intervjuer som vi har genomfört.

Den organisationsförändring som har genomförts har gjorts på flera nivåer. ESU är nedlagt, några av de kommunövergripande grupperna är nedlagda till förmån för ett mer inkluderande arbetssätt. Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar numer för myndighetsbesluten och skolpengen är förstärkt.

De bakomliggande syftena för omorganisationen framgår inte av de beslutsdokument och andra interna dokument som vi har tagit del av. Genom intervjuerna framkom i huvudsak tre orsaker, ekonomiska, ökad tydlighet samt ökat ansvar för rektorer/förskolechefer. Det finns emellertid inga tydliga mål uppsatta för vad man ville med verksamheten och det är därför svårt i en utvärdering att värdera nuvarande organisation mot uppställda mål, dvs. har man uppnått det som avsetts?

Det vi däremot kan konstatera är att en hel del förändringar har genomförts och att man är mitt uppe i att finna formerna för den nya organisationen. Vi uppfattar att det finns en förståelse för denna process bland de personer vi har intervjuat.

### **6.1. Ekonomin**

Om vi ser till Kultur- och utbildningsnämndens ansvar för myndighetsbesluten anses det logiskt bland de intervjuade att dessa ligger på Kultur- och utbildningsnämnden och inte inom den kommunala produktionen. En ökad överblick över avtal och ekonomi är en effekt av omorganisationen. Att underskottet numera inte är lika stort beror emellertid mer på minskade kostnader inom särskolan och tillskott i form ökat antal platser i gruppen för elever med diagnos inom autismspektrum än på själva omorganisationen.

Det höjda grundbeloppet följs inte upp på ett kontinuerligt sätt, dvs. det är svårt att veta vilka åtgärder som medlen finansierar. Ett sätt för att kunna säkerställa rätt nivåer för utökat grundbelopp framöver är att följa upp vad denna "peng" går till.

### **6.2. Tydlighet**

Ökad tydlighet var ett viktigt syfte med omorganisationen. Vi uppfattar att detta ännu inte uppnåtts fullt ut. Det efterfrågas alltså en ökad tydlighet och transparens i prioriteringar och beslut både för rektorer och förskolechefer. Hur går en ärendehantering till? Det kan vara så att detta främst är en informationsfråga.

### **6.3. Inkluderande arbetssätt**

Inkludering/integrering är idag en ledande princip i skolan då det gäller barn med särskilda behov, med stöd i aktuell forskning. Stöd ska enligt

grundskoleförordningen i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Detta arbetssätt kräver en hög kompetens bland rektorer, förskolechefer och pedagoger. Ofta leder skolans integrerande ambition till spänningar gentemot föräldrar som önskar särskiljande lösningar för sina barn. Det är angeläget att säkerställa att kompetensnivån för att arbeta inkluderande är tillräcklig och att tillse att det "inhemska" alternativet kommuniceras och presenteras på ett professionellt och attraktivt sätt, för att undvika onödiga spänningar och konflikter. Det handlar inte om marknadsföring, men om att mobilisera den kompetens kring inkludering som Österåkers kommun har i allmänhet och den enskilda skolan i synnerhet, och ge genomtänkt och saklig information om de resurser som kommunens skolor har att tillgå.

#### **6.4. Värt att uppmärksamma**

En tydlig trend som vi kan se, inte bara i Österåker utan i hela Stockholms län, är en påtaglig ökning av antalet neuropsykiatriska utredningar och att allt fler barn får neuropsykiatriska diagnoser och behöver stöd. Här är inte platsen att spekulera i orsakerna bakom fenomenet, men observationen stämmer till eftertanke. Det finns skäl i Österåker, liksom i andra kommuner, att börja fundera kring någon form av handlingsplan eller beredskap om trenden fortsätter att förstärkas.

## Försättsblad ärende 6

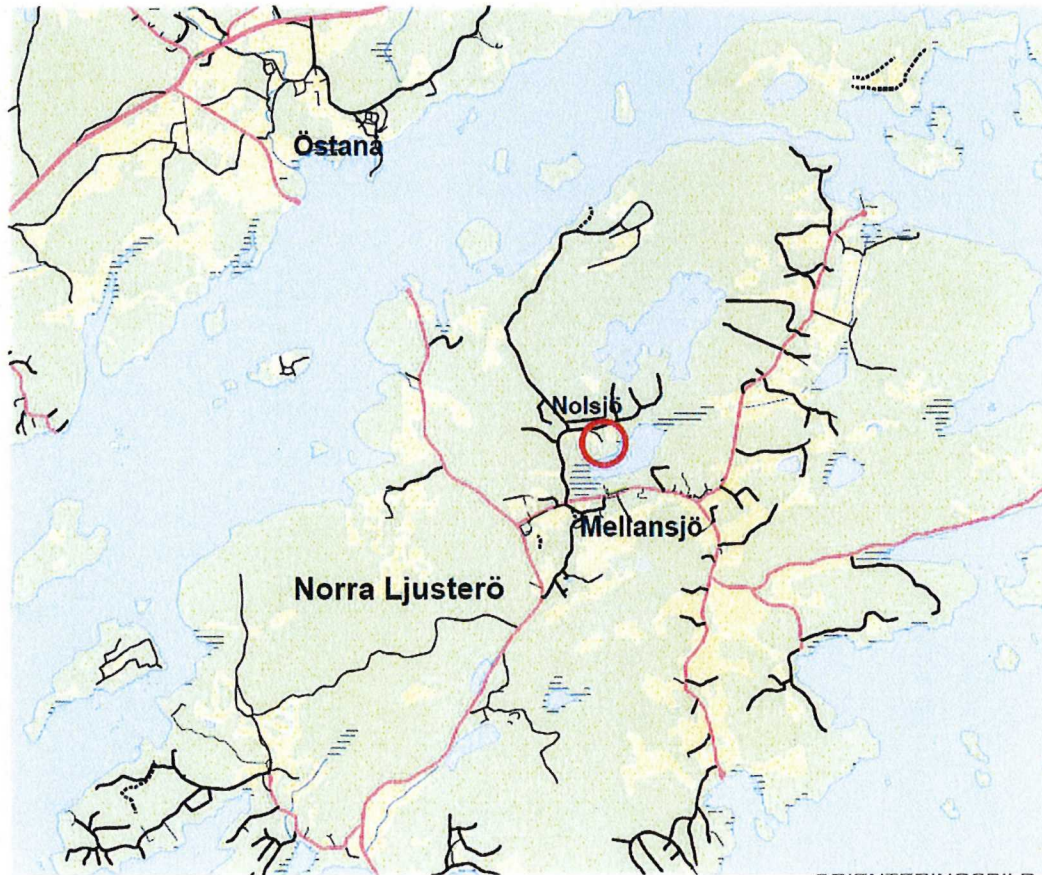
– innehåller resterande handlingar till ärende 6

DETALJPLAN FÖR

# NOLSJÖ 1:4, DEL AV

LJUSTERÖ, ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN

UPPRÄTTAD DEN 3 SEPTEMBER 2012 PÅ SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN



ORIENTERINGSBILD

HANDLINGAR:

- PLANKARTA MED PLANBESTÄMMELSER
- PLAN- OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

**ANTAGANDEHANDLING**

## PLANKARTA MED BESTÄMMELSER

Till detaljplanen hör förutom denna plankarta:  
- Plan- och genomförandebeskrivning

## PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

### GRÄNSER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

### ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark

- B Bostäder

### Allmänna platser

- LOKALGATA Lokaltrafik

### Vattenområden

- WB, Bryggor och båtplats för intilliggande bostadsfastighet. Brygga ska vara max 2 m bred och uppföras vinkelrätt mot stranden. Maximalt två bryggor per fastighet får uppföras.

### BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Marken får endast bebyggas med uthus. Maximalt 2 byggnader får uppföras med en byggnadsarea om maximalt 40 kvm, varav den största får uppgå till 20 kvm.

### PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Om-, till- och nybyggnader ska utformas med särskild hänsyn till omgivningens egenart och i huvudsak utformas i överensstämmelse med planbeskrivningens gestaltungsprinciper. Fasad och tak ska vara av traditionella material och färgsättning ska anknyta till den äldre bebyggelsen inom fastigheten. Takutformningen ska vara sadeltak.

Huvudbyggnader ska placeras minst 4 m från tomtragrens och komplementbyggnader ska placeras minst 2 m från tomtragrens.

- Högsta byggnadshöjd i meter
- fril Endast friliggande hus
- II Högsta antal våningar. Högsta byggnadshöjd för huvudbyggnad i en våning är 4,5 m och för två våningar 7 m. Högst byggnadshöjd för komplementbyggnad är 4,5 m.
- v Utöver tillåtet antal våningar får vind inte inredas

### UTNYTTJANDEGRAD/FASTIGHETSINDELNING

- e, Endast komplementbyggnad. Största totala byggnadsarea för komplementbyggnader är 600 kvm, varav den största får uppgå till 200 kvm.
- e, Största byggnadsarea för huvudbyggnad är 150 kvm. Utöver huvudbyggnad får komplementbyggnader uppföras om maximalt 200 kvm, varav den största får uppgå till 80 kvm. Endast en bostadslägenhet får anordnas per fastighet, dock får två additionsbostäder anordnas inom huvudbyggnad eller komplementbyggnad.
- e, Minsta tomtestorlek i landareal är 10 000 kvm

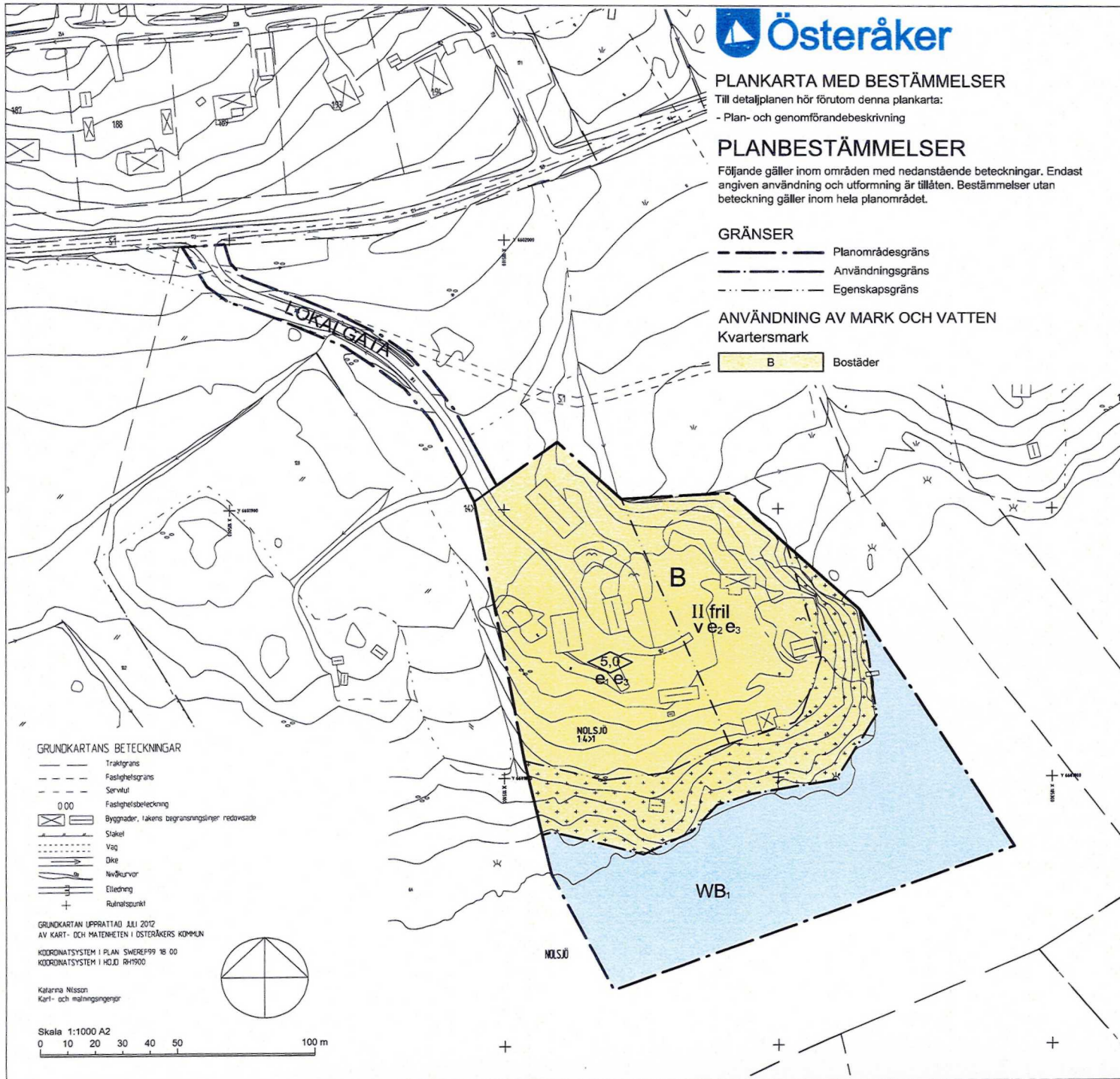
### ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft  
Kommunen är inte huvudman för allmän plats  
Strandskyddet upphävs inom kvartersmark

### ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för del av  
**NOLSJÖ 1:4**  
Ljusterö, Österåkers kommun, Stockholms län  
Upprättad den 3 september 2012, enligt PBL (2010:900)

Lars Barrefelt Stadsarkitekt	Charlotte Hedlund Planarkitekt		
Antagande	Laga kraft	Genomförandets slutår	Plan nr
Beslutsdatum			
Instans	KF		



#### GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Servitut
- Fastighetsbeteckning
- Byggnader, takens begränsningslinjer redovisade
- Staket
- Väg
- Dike
- Nivåkurvor
- Elledning
- Riktningssymbol

GRUNDKARTAN UPPRÄTTAD JULI 2012  
AV KART- OCH MÄTNINGEN I ÖSTERÅKERS KOMMUN  
KOORDINATSYSTEM I PLAN SWEREF99 18 00  
KOORDINATSYSTEM I HOJD RH1900

Katarina Nilsson  
Kart- och mätningsengler

Skala 1:1000 A2  
0 10 20 30 40 50 100 m

Detaljplan för del av **NOLSJÖ 1:4**  
Ljusterö, Österåkers kommun, Stockholms län.

---

## **PLAN- OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING**

Nya plan- och bygglagen (2010:900), som trädde i kraft 2 maj 2011, har tillämpats vid framtagandet av detaljplanen.

## **HANDLINGAR**

Planförslagets handlingar utgörs av en plankarta med bestämmelser samt denna plan- och genomförandebeskrivning.

## **PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG**

Syftet med detaljplanen är att anpassa planförutsättningarna till pågående markanvändning, det vill säga att ändra användningen från allmän plats (park) till bostad och lokalgata inom del av Nolsjö 1:4.

## **PLANDATA**

### **Lägesbestämning och areal**

Nolsjö 1:4 är belägen nordväst om Kyrksjön på Norra Ljusterö. Den del av fastigheten som ingår i planområdet omfattar totalt ca 2,5 ha, varav landareal ca 1,6 ha och vattenareal ca 0,9 ha. Planområdet omfattar en gård, med bostadshus och komplementbyggnader, samt en tillfartsväg från Nolsjövägen. Avgränsningen av planområdet har gjorts utifrån terrängen och befintlig markanvändning.

### **Markägoförhållanden**

Nolsjö 1:4 är en privatägd fastighet.

## **TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN**

### **Regionala/mellankommunala intressen**

Området berör inga regionala och mellankommunala intressen.

### **Översiktliga planer och program**

Detaljplanen överensstämmer med innehållet i gällande översiktsplan *Österåker – skärgård och stad* från 2006 samt med innehållet i programmen för Ljusterö och Mellansjö från 2010.



### **Detaljplaner, områdesbestämmelser och förordnanden**

Den del av Nolsjö 1:4 som är belägen söder om Nolsjövägen utgörs av befintlig bebyggelse och jordbruksmark och är enligt gällande detaljplan, fastställd 1968, utlagd som allmän platsmark (park).

### **Behovsbedömning avseende betydande miljöpåverkan**

En behovsbedömning har upprättats. Planförslaget bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan (BMP) och en miljöbedömning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas.

### **FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER**

#### **Natur**

##### *Mark och vegetation*

Detaljplaneområdet består av lokalgata och tomtmark. Marken sluttar svagt ner mot sjön från Nolsjövägen. Lokalgatan kantas av buskar och träd vilket bidrar till områdets karaktär. Vegetationen inom planområdet utgörs främst av träd, bland annat björk och ek, samt av buskar och gräs. Området angränsar till jordbruksmark i öst och i väst, Nolsjövägen i norr och Kyrksjön i söder.

##### *Geotekniska förhållanden*

Planområdet utgörs främst av berg och morän. Ingen geoteknisk undersökning har tagits fram i samband med upprättande av planförslaget då syftet med planen är att medge befintlig markanvändning.

##### *Risk för ras, skred och höga vattenstånd*

Fastigheten ligger i anslutning till Kyrksjön och marken sluttar mot sjön. Risken för till exempel ras och skred eller höga vattenstånd inom planområdet bedöms vara liten.

##### *Förorenad mark*

Risken för förorenad mark i planområdet bedöms vara liten.

##### *Radon*

Marken inom detaljplaneområdet klassas som normalradonmark och grundkonstruktioner ska därför utföras radonskyddande. Radonundersökning kan komma att krävas vid bygglovsansökan.

### **Kulturmiljö och fornlämningar**

Planområdet angränsar till jordbruksmark. Det öppna kulturlandskapet norr om Kyrksjön har kommunalt värde ur kulturmiljösynpunkt, enligt Mellansjö planprogram.

Det finns inga kända fornlämningar inom planområdet.

### **Bebyggelseområden**

#### *Bostäder*

Inom planområdet finns en gårdsbebyggelse som utgörs av en bostad med tillhörande komplementbyggnader, bl.a. ekonomibygnader. Norr om Nolsjövägen finns ett fritidshusområde där det sker en omvandling från fritidsboende till permanentboenden.

#### *Arbetsplatser*

I Mellansjö och i anslutning till Ljusterö Torg finns ett antal arbetsplatser främst inom offentlig och kommersiell service, se nedan.

#### *Offentlig service och kommersiell service*

I Mellansjö finns såväl kommersiell som offentlig service. Vid Mellansjö bykärna, öster om Ljusterö Torg, finns kyrka, skola, förskola, fritidshem, familjedaghem, äldreboende och distriktssköterska. Ljusterö Torg är ett kommersiellt centrum för Norra Ljusterö. Vid torget finns dagligvarubutik med systemutlämning och postservice, restaurang, skärgårdskontor, frisör m.m.

#### *Tillgänglighet för funktionshindrade, barn och äldre*

För nya byggnader inom planområdet prövas tillgängligheten enligt plan- och bygglagen vid bygglovsansökningar.

Nolsjövägen är en smal grusad väg och gång- och cykeltrafik delar utrymme med övrig trafik. En mindre lokalgata av enkel standard leder ner till bebyggelsen inom planområdet och vägen trafikeras endast av boende inom fastigheten.

#### *Övergripande gestaltungsprinciper*

Inom planområdet finns 9 befintliga byggnader av varierande storlek, karaktär och ålder. En av byggnaderna utgör huvudbyggnad och övriga utgör komplementbyggnader. En byggnad har delvis rasat och den kan komma att ersättas. Befintliga byggnader inom planområdet är av trä, de är målade i faluröd färg och har sadeltak. Panelen är stående men det finns även timrade byggnader.

Om-, till- och nybyggnader ska utformas med särskild hänsyn till omgivningens egenart och i huvudsak utformas enligt de riktlinjer som anges i detta avsnitt. Fasader och tak ska vara av traditionella material och

färgsättning ska anknyta till den äldre bebyggelsen inom fastigheten. Fasadmaterial på nya byggnader bör vara i trä och målas i slamfärg. Takutformningen ska vara sadeltak. Minsta tomtstorlek är 10 000 kvm.

Inom den del av området där bland annat befintlig huvudbyggnad är placerad idag medges huvudbyggnad och komplementbyggnader. Endast en bostadslägenhet får anordnas per fastighet dock får två additionsbostäder anordnas inom huvudbyggnad eller komplementbyggnad. Största byggnadsarea för huvudbyggnad är 150 kvm. Utöver huvudbyggnad får komplementbyggnader uppföras om maximalt 200 kvm, varav den största får uppgå till 80 kvm. Högst två våningar medges, högsta byggnadshöjd för huvudbyggnad i en våning är 4,5 m och två våningar 7 m. Vind får inte inredas.

Där ekonomibygnaderna är placerade medges endast komplementbyggnader till huvudbyggnaden. Byggnadsarean för komplementbyggnader inom denna del av planområdet får uppgå till totalt 600 kvm, varav en enskild byggnad får uppgå till maximalt 200 kvm. Högsta byggnadshöjd är 5 m.

Inom området närmast strandlinjen får det uppföras totalt 2 uthus om maximalt 40 kvm, varav den största får uppgå till 20 kvm. Inom detta område finns idag en mindre komplementbyggnad.



Bild på huvudbyggnad

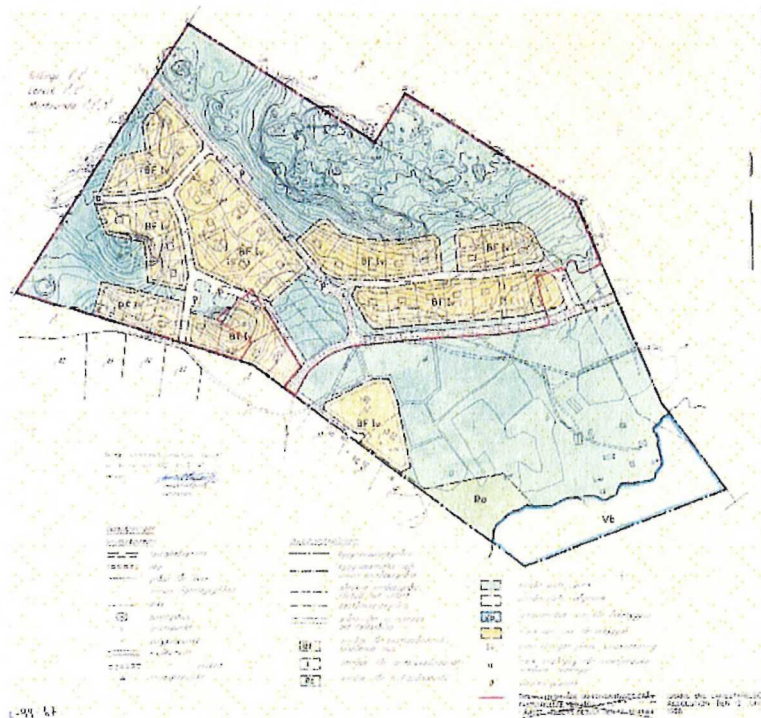


Bild på komplementbyggnader vid Kyrksjön

## Friytor

### Rekreation

Från Nolsjövägen går en lokalgata fram till bebyggelsen, från lokalgatan finns möjlighet att vika av till söder på en gångstig för att nå vattnet. Det finns ett område avsett för rekreation (Ra) vid Kyrksjön enligt gällande detaljplan från 1968, se karta nedan. Området ligger strax söder om planområdet. Planen påverkar inte negativt möjligheten att nå detta område och sjön, det är dock svårt att ta sig fram idag p.g.a. träd och sly.



Gällande detaljplan från 1968

I programmet för Mellansjö föreslås en natur- och kulturstig runt Kyrksjön gå genom planområdet, möjligheten att i framtiden skapa en sådan påverkas inte av planen.

#### *Naturmiljö*

Marken norr om Kyrksjön är bevarandevärd naturlandskap, enligt Mellansjö planprogram. Naturvärdena är främst kopplade till ekbacken och strandskogen söder om planområdet.

#### **Vattenområden**

För cirka 50 år sedan sänktes Kyrksjön. Fram till slutet av 1990-talet har sjön påverkats av näringsämnen från både jordbruk och enskilda avlopp men halterna av totalfosfor har därefter minskat. Kyrksjön är en grund och måttligt humös skogssjö och i dag bedöms sjön ha höga naturvärden och en god ekologisk status (Vattenprogram för Österåkers kommun 2009).

Vattenkvaliteten i Kyrksjön kan komma att förbättras i och med planerad utbyggnad av allmänt VA i Nolsjö, se *Vatten och avlopp*.

Inom vattenområdet, WB<sub>1</sub>, föreslås bryggor och båtplats för intilliggande bostadsfastighet. Bryggan ska vara max 2 meter bred och uppföras vinkelrätt mot stranden. Maximalt 2 bryggor per fastighet får uppföras. Byggnad i vatten kräver dispens från strandskydd. Idag finns det en brygga inom vattenområdet.

#### **Gator och trafik**

##### *Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik*

Planområdet omfattar befintlig tillfartsväg från Nolsjövägen till bebyggelsen. Vägen utgör allmän plats, lokalgata, och försörjer bebyggelsen inom Nolsjö 1:4 samt utgör gångförbindelse till sjön och rekreationsområdet vid sjön. Nolsjövägen och lokalgatan är av enkel standard och är smala och grusade.

##### *Kollektivtrafik*

Närmaste busshållplats med bussförbindelse till Danderyds sjukhus, via Åkersberga, eller till Linanäs på Södra Ljusterö, är Nolsjö vägskaal belägen ca 1 km från planområdet.

##### *Parkering*

Parkering sker inom fastigheten.

#### **Störningar**

Befintlig och tillkommande bebyggelse riskerar inte att utsättas för störande trafikbuller.

### Strandskydd

Inom planområdet är strandskyddet upphävt sedan tidigare. I och med de nya strandskyddsbestämmelserna som infördes den 1 juli 2009 så återinträder strandskyddet om en plan ändras eller ersätts. 100 meter från strandlinjen, ut i vattnet och upp på land, skulle strandskydd därmed komma att gälla. Strandskyddet föreslås bli upphävt inom kvartersmark bostad (B) genom planbestämmelse, men kommer att återinträda inom vattenområdet.

Planområdet är idag ianspråktagen mark vilket anges som skäl till strandskyddsdispens (skäl 1 enligt 7 kap 18 c-d §§ miljöbalken). Området uppfattas som ianspråktaget genom placeringarna av befintliga byggnader och att marken inom området, även nära strandlinjen, utgörs av gräs. Se bild nedan. Den äldre byggnaden som idag delvis har rasat och som är belägen nära strandområdet utgjorde tidigare huvudbyggnad.

Ett upphävande av strandskyddet bedöms inte påverka strandskyddets syften negativt. Planen bedöms inte påverka flora och fauna, inga särskilda naturvärden finns inventerade i området. Planen bedöms inte heller hindra det rörliga friluftslivet. Möjligheten att passera området påverkas inte och förutsättningarna att skapa en gångstig runt Kyrksjön bedöms inte påverkas.

Ett ca 30 meter brett område närmast strandlinjen får enligt planen endast bebyggas med uthus. Maximalt 2 byggnader får uppföras med en byggnadsarea om maximalt 40 kvm, varav största får uppgå till 20 kvm. Idag finns en mindre komplementbyggnad inom detta område.



Bild på strandområdet.

## **Teknisk försörjning**

### *Vatten och avlopp*

Nolsjö 1:4 har enskilt vatten och avlopp men en utbyggnad av allmänt vatten och avlopp norr om Kyrksjön är planerad att påbörjas 2014. Det kommer då att finnas möjlighet för Nolsjö 1:4 att ansluta sig till det allmänna vatten- och spillvattensystemet utmed Nolsjövägen genom avtal.

### *Dagvatten*

Dagvattnet omhändertas lokalt genom bl.a. öppna diken.

### *Värme och el*

Byggnader uppvärms med ved och el. Bebyggelsen är ansluten till befintligt elnät.

### *Avfall*

Roslagsvatten AB ansvarar för hämtning av hushållsavfall på Ljusterö. Vaghållaren måste säkerställa vändmöjlighet för sopbilen på fastigheten annars måste uppställningsplats för sopkärl anordnas vid befintlig fastighetsgräns utmed Nolsjövägen.

## **Konsekvenser**

Området närmast Kyrksjön är ianspråktaget genom befintlig bebyggelse. Planen möjliggör en utveckling av området men reglerar samtidigt utformningen av tillkommande bebyggelse. Planen bedöms inte påverka flora och fauna. Genom lokalgatan och anslutande gångstig i söder säkras allmänhetens möjlighet att nå Kyrksjön med tillhörande rekreationsytor. Upprättandet av en ny detaljplan bedöms inte medföra en betydande påverkan på övriga fastigheter inom gällande detaljplan eller på allmänhetens tillgänglighet till området och Kyrksjön. Se även *Administrativa frågor*.

## **Administrativa frågor**

### *Genomförandetid*

Detaljplanen ges en genomförandetid på 5 år efter laga kraft. Under genomförandetiden får detaljplanen inte ändras utan synnerliga skäl. Detaljplanen gäller även efter genomförandetidens utgång men kan då ändras och upphävas utan att de rättigheter som uppkommit genom planen behöver beaktas.

### *Huvudmannaskap*

Inom gällande detaljplan från 1968 är det enskilt huvudmannaskap för allmän plats, det vill säga för Nolsjövägen, övriga lokalgator och grönområden. Huvudmannaskapet för allmän plats inom det nya planområdet, det vill säga lokalgatan som utgör en tillfartsväg till gården, föreslås därför vara enskilt.

*Avtal*

För upprättandet av detaljplanen utgår ersättning till Samhällsbyggnadsförvaltningen enligt planavtal mellan Österåkers kommun och fastighetsägaren.

*Fastighetsrättsliga åtgärder*

Kvartersmarken inom planområdet kan avstyckas från Nolsjö 1:4 genom lantmäteriförrättning. Minsta tomtstorlek i landareal är 10 000 kvm vilket medför att ytterligare nya tomter inom planområdet inte medges.

En mindre del av den befintliga utfartsvägen, som föreslås bli lokalgata i detaljplanen, utgörs av den samfälliga vägen Nolsjö s:1. Den berörda delen av Nolsjö s:1 fyller uppenbarligen ingen funktion längre då det rent fysiskt inte finns någon väg på marken inom Nolsjö 1:4. Om behov finns av utfartsservitut eller inrättande av gemensamhetsanläggning i samband med framtida lantmäteriförrättning kan frågan om överföring av denna samfälliga vägmark hanteras samtidigt. Markägaren kan ansöka om förrättning hos Lantmäteriet och får svara för samtliga förrättningskostnader.

*Ekonomiska frågor*

Markägaren svarar utöver förrättningskostnaderna för de andra eventuella kostnader som kan uppstå i samband med planens genomförande.

**MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN**

Detaljplanen har upprättats på Österåkers kommuns Samhällsbyggnadsförvaltning. Planhandlingarna har upprättats av planarkitekt Charlotte Hedlund och genomförandefrågorna har belysts av mark- och exploateringsingenjör Leif Sörensson.

Lars Barrefelt  
Stadsarkitekt

Charlotte Hedlund  
Planarkitekt

Leif Sörensson  
Mark- och exploateringsingenjör



**Detaljplan för del av NOLSJÖ 1:4,  
Ljusterö, Österåkers kommun, Stockholms län.**

---

Ett förslag till detaljplan för del av Nolsjö 1:4 har varit tillgängligt för granskning under tiden 8 oktober – 29 oktober 2012.

Detaljplanesamråd skedde under tiden 28 maj – 29 juni 2012. Samrådet redovisas i samrådsredogörelse 2012-09-03.

Inkomna skriftliga synpunkter under granskningstiden sammanfattas och kommenteras i detta utlåtande.

Skriftliga synpunkter har inkommit från:

**Remissinstanser:**

1. Stockholms lokaltrafik, SL
2. E.ON Elnät Stockholm AB
3. Lantmäteriet
4. TeliaSonera Skanova Access AB (Skanova)
5. Roslagsvatten AB
6. Storstockholms brandförsvär
7. Länsstyrelsen i Stockholms län
8. Vattenfall Eldistribution AB

**1. Stockholms lokaltrafik, SL**

SL har inga ytterligare synpunkter än de som framförts i tidigare planeringsskeden.

**2. E.ON Elnät Stockholm AB**

E.ON Elnät Stockholm AB har studerat de inkomna remisshandlingar och har inget att erinra.

**3. Lantmäteriet**

Lantmäteriet har ingen att erinra.

**4. TeliaSonera Skanova Access AB (Skanova)**

Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag och har därmed inget att erinra.

**5. Roslagsvatten AB**

Nolsjö 1:4 ligger inte inom allmänt verksamhetsområde. Möjlighet att få anslutning till spillvatten och vatten kommer att finnas utmed Nolsjövägen i framtiden genom avtal.

Väghållaren måste säkerställa vändmöjlighet för sopbilen på fastigheten annars måste uppställningsplats för sopkärl anordnas vid befintlig fasthetsgräns utmed Nolsjövägen.

*Kommentar*

I plan- och genomförandebeskrivningen ändras texten om vatten och avlopp till att Nolsjö 1:4 i framtiden kommer ha möjlighet att ansluta sig till det allmänna vatten- och spillvattensystemet utmed Nolsjövägen genom avtal. Vändmöjlighet för sobilen inom fastigheten bedöms vara säkerställd.

**6. Storstockholms brandförsvaret**

Storstockholms brandförsvaret har inget ytterligare att kommentera.

**7. Länsstyrelsen i Stockholms län**

Länsstyrelsen i Stockholms län har valt att inte yttra sig över ärendet.

**8. Vattenfall Eldistribution AB**

Vattenfall har ej något att erinra mot rubricerad detaljplan.

**Sammanfattning av revideringar av granskningsförslaget**

- I plan- och genomförandebeskrivningen ändras texten om vatten och avlopp till att Nolsjö 1:4 i framtiden kommer ha möjlighet att ansluta sig till det allmänna vatten- och spillvattensystemet utmed Nolsjövägen genom avtal.
- Mindre redaktionella ändringar görs.

Charlotte Hedlund  
Planarkitekt

## **Detaljplan för NOLSJÖ 1:4, Ljusterö, Österåkers kommun, Stockholms län.**

---

Samrådshandlingarna har varit tillgängliga under tiden 28 maj – 29 juni 2012. Planförslaget har under samrådstiden visats i Alceahuset, Hackstavägen 22, på biblioteket i Åkersberga centrum, samt varit tillgängliga på kommunens hemsida. Under samrådstiden har 8 yttranden inkommit. De skriftligt inkomna synpunkterna över planen sammanfattas och kommenteras i denna samrådsredogörelse.

Skriftliga yttranden har inkommit från:

### **Remissinstanser**

1. Stockholms lokaltrafik, SL
2. Stockholms brandförsvaret
3. Trafikverket
4. Lantmäteriet
5. E.ON Elnät Stockholm AB
6. TeliaSonera Skanova Access AB (Skanova)
7. Roslagsvatten AB
8. Länsstyrelsen i Stockholms län

### **Förslag till revideringar av planen**

- Lantmäteriet har inte möjlighet att nybilda fastighet som enligt gällande planbestämmelser utgör både kvartersmark och allmän plats. Bestämmelsen avseende minsta tomtstorlek ändras därför till att endast avse kvartersmark (e<sub>3</sub>).
- Orienterande koordinater samt traktnamn läggs till på plankartan.
- Samfällighet, s:1, redovisas i planhandlingarna.
- Ett förtydligande gällande byggnadsarea för komplementbyggnader görs.
- Mindre redaktionella ändringar görs.

### **Yttranden**

#### **Stockholms lokaltrafik, SL**

Stockholms lokaltrafik, SL, har lämnat synpunkter om att den förslagna förtätningen på Nolsjö 1:4 inte skapar en förutsättning för förbättrad kollektivtrafik. Avståndet mellan befintlig kollektivtrafik och bebyggelse är relativt långt.

#### *Kommentar*

*Syftet med detaljplanen är att anpassa planförutsättningarna till pågående markanvändning, det vill säga att ändra användningen från allmän plats (park) till bostad och lokalgata. Eftersom det inte är fråga om förtätning eller nyexploatering har avstånd till kollektivtrafik inte beaktats.*

### **Stockholms brandförsvär**

Under förutsättning att räddningstjänstens tillgänglighet och tillgång på brandvatten tillgodoses har Stockholms brandförsvär inget att kommentera.

#### *Kommentar*

*I bygglovsskedet beaktas tillgången till brandvatten.*

### **Trafikverket**

Trafikverket har inget att erinra gällande detaljplan Nolsjö 1:4

### **Lantmäteriet**

Lantmäteriet lämnar följande synpunkter på förslaget:

- Lokalgatan föreslås ingå i den nya fastigheten, men Lantmäteriet har inte möjlighet att nybilda fastighet som enligt gällande planbestämmelser utgör både kvartersmark och allmän plats.
- Grundkartan saknar orienterande koordinater i x- och y-led samt traktnamn.
- Samfälligheten Nolsjö s:1 som finns i planområdet saknas i grundkartan.
- Det bör förtydligas om  $e_1$  är den totala byggnadsarean för samtliga som inte får överstiga 600 kvm samt att en enskild komplementbyggnad inte får överstiga 200 kvm.

#### *Kommentar*

*Bestämmelsen avseende minsta tomtstorlek ändras till att endast avse kvartersmark ( $e_3$ ). Orienterande koordinater, traktnamn och S1 läggs till på grundkartan. Ett förtydligande gällande byggnadsarea för komplementbyggnader görs. Största totala byggnadsarea för komplementbyggnader är 600 kvm varav en enskild komplementbyggnad maximalt får uppgå till 200 kvm.*

### **E.ON Elnät Stockholm AB**

E.ON har inga synpunkter på detaljplanen Nolsjö 1:4

### **TeliaSonera Skanova Access AB (Skanova)**

Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag och har därför inget att invända mot gällande detaljplaneförslag.

### **Roslagsvatten AB**

Roslagsvatten har för avsikt att bygga ut spillvatten och vatten längs med Nolsjövägen i framtiden. Förbindelsepunkten till Nolsjö 1:4 kommer att förläggas utmed Nolsjövägen. Allmänt VA kommer ej att byggas i föreslagen lokalgata. Husen inom Nolsjö 1:4 måste bilda en gemensamhetsanläggning för VA när de ska anslutas till allmänt VA. Spillvatten kan sannolikt behöva pumpas till Nolsjövägen.

*Kommentar*

*Då minsta tomtstorlek är 10 000 kvm kan befintligt område med bostadshus avstyckas från Nolsjö 1:4 men ytterligare bostadsfastigheter inom kvartersmarken kan inte bildas. Det bedöms därför inte vara aktuellt med ett bildande av en gemensamhetsanläggning. Planen påverkar dock inte möjligheten att ansöka hos Lantmäteriet om en gemensamhetsanläggning vid behov.*

**Länsstyrelsen i Stockholms län**

Länsstyrelsen har inget att tillföra förslaget till detaljplan för del av Nolsjö 1:4 och delar bedömningen att planens genomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Charlotte Hedlund  
Planarkitekt

## Försättsblad ärende 7

– innehåller resterande handlingar till ärende 7

DETALJPLAN FÖR  
**RUNÖ 7:111 OCH DEL AV  
RUNÖ 7:108,**  
ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN

UPPRÄTTAD DEN 4 SEPTEMBER 2012 PÅ SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN



HANDLINGAR:

- PLANKARTA MED PLANBESTÄMMELSER,
- PLANBESKRIVNING
- GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

**ANTAGANDEHANDLING**

## PLANKARTA

Till detaljplanen hör förutom denna plankarta:

- Planbeskrivning
- Genomförandebeskrivning

## PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

### GRÄNSER

- Planområdesgräns
- - - - - Egenskapsgräns

### ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

#### Kvartersmark

- GH Handel och bilservice

### BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Marken får inte bebyggas
- u Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar

### MARKENS ANORDNANDE

- Körbar utfart får inte anordnas

### PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Byggnader skall placeras minst 4 meter från tomtgränsen

- Högsta byggnadshöjd i meter

Fasader inom ett avstånd av 40 meter från väg 276 mitt utformas i obrännbart material. Entréer och utrymningsvägar inom denna zon får ej förekomma

Luftintag för ventilation och entréer får ej placeras mot väg 276.

### ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft

## ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för

**Runö 7:111 och del av Runö 7:108**

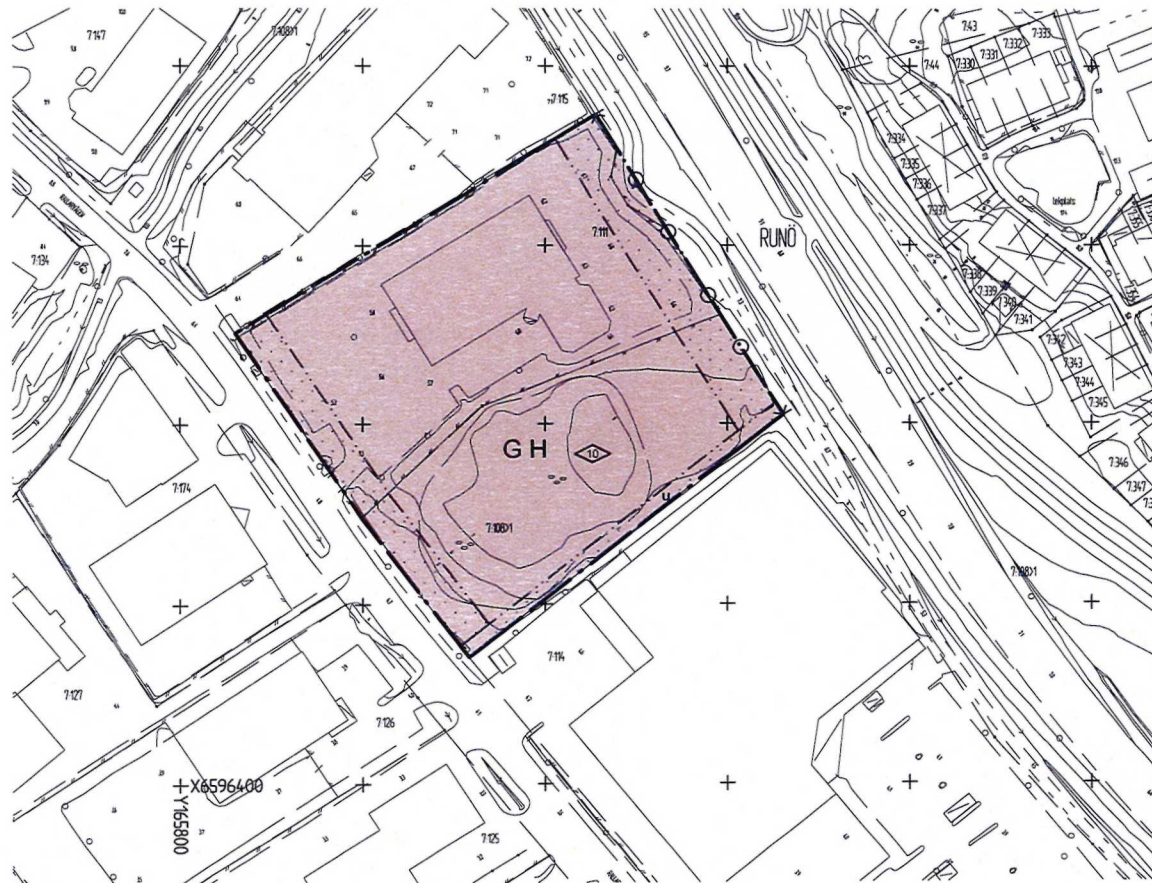
Österåkers kommun, Stockholms län

Upprättad den 4 september 2012, enligt PBL (1987:10)

Lars Barrefelt  
Stadsarkitekt

Camilla Westerlund  
Planingenjör

Godkännande	Antagande	Laga kraft	Plan nr
Beslutsdatum			
Instans	KF		



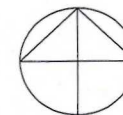
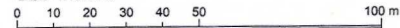
### PRIMARKARTANS BETECKNINGAR

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Fastighetsbeteckning
- 0.00 Byggnader, takens begränsningslinjer redovisade
- Staket
- Väg
- Dike
- Nivåkurvor
- Elledning
- Ruinanspunkt

GRUNDKARTAN UPPRÄTTAD I JULI 2012  
AV MÄTNENHETEN I ÖSTERÅKERS KOMMUN  
KOORDINATSYSTEM I PLAN Sweref 99 '800  
KOORDINATSYSTEM I HOJD Rh '900

Katarna Nilsson  
Mättningsingenjör

Skala 1:1000 A2





2012-09-04

Detaljplan för **RUNÖ 7:111 OCH DEL AV RUNÖ 7:108**,  
Österåkers kommun, Stockholms län.

---

## PLANBESKRIVNING

### HANDLINGAR

Till planförslaget hörande handlingar:

Plankarta med bestämmelser  
Planbeskrivning  
Genomförandebeskrivning

### PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planens syfte är att tillskapa en handelstomt som erbjuder ett attraktivt läge och miljö för verksamheter såsom handel och bilservice.

Planförslaget medger även en mindre utökning och uträtning av den byggbara marken på fastigheten Runö 7:111.

Utfartsförbudet på fastighetsgränsen mellan Runö 7:111 och parkmarken på Runö 7:108 tas bort i förslaget.

Planförslaget syftar till att binda ihop de handelsetableringar som finns norr och söder om planområdet och bildar därmed ett sammanhängande handelsstråk längs med Rallarvägen inom Runö-Husby verksamhetsområde.

### PLANDATA

#### Lägesbestämning

Planområdet består av fastigheten Runö 7:111 och en del av Runö 7:108.

Planområdet har ett strategiskt läge i Runö-Husby verksamhetsområde intill Roslagsvägen (väg 276) vid infarten till Åkersberga. I området utmed Rallarvägen finns idag flertalet större handletableringar och verksamheter inom bilförsäljning samt service för bilar. Verksamhetsområdet är i stora delar etablerat och lämpar sig väl för denna typ av handel och service. På Runö 7:111 bedrivs idag bilhandel och service och på grannfastigheten Runö 7:114 bedrivs handelsverksamhet.

2012-09-04

Den del av Runö 7:108 som ligger inom planområdet består av en gammal åkerholme som i gällande detaljplan har bestämmelsen park eller plantering. I dagsläget är åkerholmen dock bevuxen med tät sly och har blivit ett skräpigt tillhåll.



*Åkerholmen sedd från grannfastigheten Runö 7:114*

### **Areal**

Planområdet är ca 1,2 hektar stort. Delen som består av den obebyggda Runö 7:108 är drygt 0,5 hektar stor.

### **Markägförhållanden**

Fastigheten Runö 7:111 ägs av AEVS Smaragd AB och fastigheten Runö 7:108 ägs av Österåkers kommun. Roslagsvägen (väg 276) är en statlig väg och Rallarvägen är en kommunal gata.

2012-09-04

## TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

### Översiktliga planer

Planområdet ingår i Runö-Husby verksamhetsområde. En områdesplan för området antogs 1984 som underlag för detaljpanelägningen. I översiktsplanen *Österåker – skärgård och stad 2006* föreslås att området långsiktigt ska nyttjas för verksamheter, inklusive viss specialvaruhandel. Området, som avgränsas av tungt trafikerade vägar på tre sidor och järnväg på den fjärde, lämpar sig för verksamheter som har behov av god tillgänglighet till vägnätet och relativt stora tomter.

I tidigare planarbete har det konstaterats att det finns behov av verksamhetsområden i anslutning till infarten av Åkersberga med närhet till centrum, bra annonsläge och bra biltillgänglighet. Planområdet bedöms lämpligt för trafikalkstrand verksamheter med fördelaktig placering mellan Roslagsvägen (väg 276) och Rallarvägen.

### Detaljplaner, områdesbestämmelser och förordnanden

För området gäller detaljplan *Förslag till stadsplan för Runö – Husby handelsområde etapp 1 del av fastighet Runö 7:1 i Åkersberga, Österåkers kommun, fastställd 1984-09-10*. I detaljplanen är området planlagt för handel och park eller plantering.

### Behovsbedömning avseende betydande miljöpåverkan

En behovsbedömning har tagits fram för planförslaget. Sammanfattningsvis kan konstateras att varken miljökonsekvenserna eller risksituationen kan anses vara betydande eller innebära några särskilda problem.

Slutsatsen i behovsbedömningen för detaljplanområdet är att planförslaget inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan (BMP). Inga nationella, regionala eller kommunala miljömål åsidosätts.

## FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

### Natur

#### *Mark och vegetation*

Området är bevuxet med trivial lövskog mestadels asp och med inslag av

2012-09-04

björk. Platsen har inga kända naturvärden och bedöms som oanvändbart för rekreation.

En allé av mindre lövträd finns idag mellan väg 276 och den gång- och cykelväg som löper parallellt med vägen, samt även mellan gc-vägen och Runö 7:114. Denna allé kompletteras i planförslaget med en allé av träd mellan gc-vägen och fastigheterna inom planområdet.



#### *Geotekniska förhållanden*

Marken består av postglacial lera med låg blockighet och en moränrygg sträcker sig tvärs över planområdet

#### *Förorenad mark*

På fastigheten Runö 7:111 har sedan många år (åtminstone sedan 1986) bedrivits miljöfarlig verksamhet, bilverkstad och tidigare även bränsleförsäljning. I samband med att bensinstationen lades ned 1995 gjordes en markundersökning som inte visade på några föroreningar. Fastigheten ligger i ett utpräglat industriområde där det alltid kan finnas en viss risk för markföroreningar. Vid markarbeten bör man vara uppmärksam på om det förekommer lukt eller en misstänkt synlig förorening.

2012-09-04

#### *Fornlämningar*

Inom planområdet finns inga kända fornlämningar. Länsstyrelsen har genomfört en besiktning av platsen där inga spår av fornlämningar hittades.

#### **Bebyggelseområden**

##### *Verksamheter*

Både inom planområdet och på angränsande fastighet i norr bedrivs bilhandel. I hela Runö-Husby verksamhetsområde bedrivs liknande verksamheter. Bebyggelsen är relativt samstämmig både gällande utformning och skala. Utformningen av planförslaget görs i enlighet med den detaljplan som reglerat kvartersstrukturen i området. Planområdet planläggs som handel och bilservice.

Inom planområdet, i den södra delen av Runö 7:108, föreslås en återvinningsstation kunna anordnas. In- och utfart till stationen sker från Rallarvägen.

##### *Byggnadskultur och gestaltning*

Ambitionen med gestaltningen av bebyggelsen utmed väg 276 är att skapa ett mer stadsmässigt gaturum som är välkomnande och där hastigheten på trafiken håller sig till den skyltade hastigheten.

Kvartersmarken i planförslaget följer samma struktur och ger samma typ av byggrätter som getts för kringliggande fastigheter i gällande detaljplan *Runö – Husby handelsområde etapp 1 del av fastighet Runö 7:1*.

#### **Gator och trafik**

##### *Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik*

Rallarvägen löper parallellt med väg 276 (Roslagsvägen). Länsväg 276 är sekundär transportled för farligt gods. Rallarvägen angör i norr Svinningevägen och i söder Roslagsvägen. En gång- och cykelväg löper längs med väg 276. I planförslaget rätas denna ut i höjd med Runö 7:111 för att öka sikt- och säkerhetsförhållandena.

##### *Transport av farligt gods*

I och med att väg 276 är en genomfartsled och sekundär transportled för farligt gods ska hänsyn till olycksrisk tas. Planområdet är beläget ca 15 meter från väg 276 och höjdskillnaden mellan planområdet och vägen är ca 3 meter där vägen är belägen högre än planområdet. En gång- och cykelväg löper mellan planområdet och väg 276.

Ett skyddsavstånd på 25 meter från vägkant till bebyggelse har införts i

2012-09-04

planen. Utöver detta har hänsyn tagits till den riskzon och riskåtgärder för transport av farligt gods som föreslagits i den riskanalys "Riskanalys Åkersberga 2005-01-19" som togs fram av WSP i samband med planläggningen av Runö gårds norra (dpl 411), på norra sidan av väg 276. Riskanalysen konstaterar att inom ca 40 meter från väg 276 är risken till följd av transport av farligt gods så pass hög att riskreducerande åtgärder bör vidtas. Utanför denna zon anses riskerna vara tolerabla. De åtgärder som föreslås vidtas inom riskområdet som även föreslås för detaljplanen för Runö 7:111 och del av Runö 7:108 är:

- Fasader inom ett avstånd av 40 m från vägens mitt skall utföras i obrännbart material.
- Entréer och utrymningsvägar skall vara förlagda utanför riskområdet.
- Inom riskområdet utformas miljön så att den ej uppmuntrar till stadigvarande vistelse.

#### *Kollektivtrafik*

Närmaste busshållplats är belägen i direkt anslutning till planområdet på Rallarvägen. Hållplatsen trafikeras av linje 629 mellan Danderyds sjukhus och Åkersberga station. Planer finns på att flytta hållplatsen från Rallarvägen till väg 276.

#### *Parkering, varumottag, utfarter*

Området trafikmatas från Rallarvägen. I planförslaget upphävs utfartsförbudet mellan Runö 7:111 och Runö 7:108.



*Flygfoto över området*

2012-09-04

## **Teknisk försörjning**

### *Vatten och avlopp*

Den nya bebyggelsen ansluts till de allmänna VA-ledningarna som finns i gatan.

### *Dagvatten*

Planområdet ingår i verksamhetsområde för dagvatten gata och fastighet. Detta innebär att VA-tjänster ordnas genom allmän VA-anläggning.

Dagvattenhanteringen inom detaljplaneområdet bygger på lokalt omhändertagande och infiltration i möjligaste mån innan det kopplas på dagvattenledningarna. Det handlar bl.a. om att vid nybyggnation belasta det befintliga dagvattennätet så lite som möjligt genom infiltration, fördröjning och avdunstning. Detta sker genom lokalt omhändertagande av dagvatten från tak och hårdgjorda ytor med avledning till krossmagasin och krossdiken. Magasinen bräddar till allmänna dagvattenledningar som mynnar i Tunaviken och Trälhavet.

Målsättning med dagvattenhanteringen är att inte förändra vattenkvalitén för recipienten genom ökad tillförsel av föroreningar.

Fördröjningsmagasinen ska anläggas så nära dagvattenkällan som möjligt och dimensioneras utifrån publikation P90 (Svenskt Vattens publikation 90 "Dimensionering av allmänna avloppsledningar") där flödet till det allmänna dagvattennätet ej överstiger 20l/s ha, innan det kopplas på det allmänna dagvattensystemet.

Trälhavet har i förslag till miljökvalitetsnormer enligt Vattendirektivet fått klassningen "otillfredsställande ekologisk status", vilket innebär att åtgärder ska vidtas för att uppnå minst god vattenstatus.

Sammantaget skall dagvattenhanteringen inte medföra större föroreningstillskott till recipienten än vad som sker idag.

### *Värme*

Den nya bebyggelsen kopplas till det befintliga fjärrvärmenätet. Fjärrvärmeledningar finns utbyggt i gatan.

### *Ei*

E.on Sverige ansvarar genom nätkoncession för elförsörjningen inom planområdet. Bebyggelsen ansluts till befintligt elnät. En markförlagd högspänningskabel korsar planområdet på Runö 7:108 utmed planområdesgränsen till Runö 7:114. Sträckningen är krokig och korsar vid två tillfällen planområdesgränsen till intilliggande fastighet. Ledningen kommer att behöva flyttas vid exploatering av denna del av planområdet.

2012-09-04

Ett u-område avsett för underjordiska ledningar placeras längs fastighetsgränsen till Runö 7:114.

Tele och bredband finns tillgängligt i området.

#### *Avfall*

Avfallshanteringen ska planeras så att transportväg fram till behållarens hämtnings- och tömningsplats är lättframkomlig och att vändmöjligheter finns i de fall hämtning sker inne på fastigheten.

#### **Administrativa frågor**

Detaljplanen ges en genomförandetid av 10 år efter laga kraft.

Då planarbetet påbörjades före 2 maj 2011 har plan- och bygglagen (1987:10) tillämpats vid framtagandet av detaljplanen.

Genomförandefrågorna behandlas vidare i genomförandebeskrivningen.

#### **MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN**

Detaljplanen har upprättats på Österåkers kommuns Samhällsbyggnadsförvaltning. Planhandlingarna har upprättats av planingenjör Camilla Westerlund och genomförandebeskrivningen har upprättats av exploateringsingenjör Leif Sörensson på Samhällsbyggnadsförvaltningens plan- och exploateringsenhet.

Lars Barrefelt  
Stadsarkitekt

Camilla Westerlund  
Planingenjör



## Detaljplan för

### **Runö 7:111 och del av Runö 7:108**

Österåkers kommun, Stockholms län

## **GENOMFÖRANDEBESKRIVNING**

### **1. Inledning**

En genomförandebeskrivning har till uppgift att redovisa de organisatoriska, fastighetsrättsliga, tekniska och ekonomiska åtgärder som behövs för att åstadkomma ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen. Den skall även redovisa vem som vidtar åtgärderna och när de ska vidtas.

Denna beskrivning redovisar principiell ansvarsfördelning och möjligheter till genomförande av förslag till detaljplan för Runö 7:111 och del av Runö 7:108. Genomförandebeskrivningen har ingen rättsverkan. Avsikten med beskrivningen är att den skall vara vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

### **2. Organisatoriska frågor**

#### **2.1 Allmänt**

Kommunstyrelsen gav 2010-09-06 Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta förslag till detaljplan för Runö 7:111 och del av Runö 7:108.

Detaljplanens genomförandetid är 10 år från det att planen vinner laga kraft.

#### **2.2 Ansvarsfördelning**

Österåkers kommun ansvarar för framtagandet av detaljplanen. För genomförandet av detaljplanen ansvarar berörda fastighetsägare.

### **3. Huvudmannaskap**

Detaljplanen omfattar ingen allmän platsmark utan enbart kvartersmark. Den angränsande Rallarvägen omfattas av kommunalt huvudmannaskap.

E.ON Sverige AB ansvarar för det övergripande eldistributionsnätet. Detaljplaneområdet ingår i allmänt VA-verksamhetsområde varigenom kommunen genom Österåker AB är huvudman för de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna. Erforderliga förbindelsepunkter till allmän VA-anläggning finns utefter Rallarvägen i direkt anslutning till planområdet.

#### **4. Avtal**

Exploateringsavtal eller andra avtal tecknas inte i samband med upprättandet av detaljplanen.

#### **5. Fastighetsrättsliga åtgärder**

Inom detaljplaneområdet kan enligt planförslaget en mindre gränsjustering göras mellan Runö 7:111 och Runö 7:108 för att rätta ut Runö 7:111s nordöstra gräns. Dessutom kan den resterande delen av Runö 7:108 som ligger inom detaljplaneområdet antingen avstyckas för att bilda en egen fastighet eller överförs till någon närliggande fastighet. Dessa åtgärder utförs i en lantmäteriförrättning efter ansökan till Lantmäteriet av Österåkers kommun eller en framtida exploatör.

#### **6. Ekonomiska frågor**

Fastighetsägaren ansvarar för alla exploateringskostnader inom planområdet såsom anslutningar till eldistributionsnät och VA-anläggning, utförande av markanläggningar och uppförande av byggnader m.m. Ifall en kommande exploatering kräver att den befintliga jordkabel (som tillhör E.ON) behöver flyttas får fastighetsägaren ansvara även för detta.

Viveka Larsson  
Plan- och exploateringschef

Leif Sörensson  
Mark- och exploateringsingenjör

### **Detaljplan Runö 7:111 och del av Runö 7:108, Österåkers kommun, Stockholms län.**

---

Ett förslag till detaljplan för Runö 7:111 och del av Runö 7:108, har varit utställd under tiden 8 oktober – 29 oktober 2012.

Detaljplanen var på samråd under tiden 1 juni – 29 juni 2012. Synpunkter från samrådet har redovisats i en samrådsredogörelse 2, daterad 2012-09-04.

Under utställningstiden har 8 yttranden inkommit. Inkomna skriftliga synpunkter under utställningen sammanfattas och kommenteras i detta utlåtande. Yttranden har inkommit från:

- |  |               |
|--|---------------|
| 1. Länsstyrelsen i Stockholms län              | Ingen erinran |
| 2. Lantmäteriet                                |               |
| 3. Eon elnät Stockholm AB                      |               |
| 4. Storstockholms brandförsvär                 | Ingen erinran |
| 5. Roslagsvatten                               | Ingen erinran |
| 6. SL  | Ingen erinran |
| 7. Österåkers hembygds- och fornminnesförening |               |
| 8. Vattenfall                                  | Ingen erinran |

#### **Revideringar av detaljplanen:**

Plankartan kompletteras med rutnätskryss och genomförandebeskrivningen kompletteras med uppgifter gällande kostnader för eventuell flytt av kabel. I övrigt endast mindre redaktionella ändringar.

#### **Yttranden:**

##### **1. Länsstyrelsen i Stockholms län**

Länsstyrelsen i Stockholms län avstår från att lämna synpunkter.

##### **2. Lantmäteriet**

Lantmäteriet påpekar att grundkartan ska innehålla två rutnätskryss i nord-sydlig respektive öst-västlig riktning.

*Kommentar*

*Grundkartan kompletteras med rutnätskryss*

##### **3. E.ON Elnät Stockholm AB**

Eon påpekar att det är E.ON Elnät Stockholm AB, och inte E.ON Sverige som är ansvarig för nätkoncessionen i området. Plan- och

genomförandebeskrivningen bör kompletteras med uppgifter om att ifall kabeln på Runö 7:108 skall flyttas ska den som begär en flytt även stå för kostnaderna om inget annat sägs i avtal eller lagstiftning.

*Kommentar*

*Ansvarig för nätkoncession korrigeras. Genomförandebeskrivningen kompletteras med uppgifter gällande kostnader för flytt av kabel.*

**4. Storstockholms brandförsvaret**

Storstockholms brandförsvaret har inget att erinra.

**5. Roslagsvatten**

Roslagsvatten har inget att erinra.

**6. SL**

SL har inget att erinra.

**7. Österåkers hembygds- och fornminnesförening**

Österåkers hembygds- och fornminnesförening anser inte att denna planändring kan accepteras. De anser att området har ett värde som en grön oas i det sterila handels- och serviceområdet. Det vore värdefullt att spara området som park vilket kunde utnyttjas av de som arbetar i omgivningarna för rekreation o.d.

*Kommentar*

*Kommunen anser inte att planområdet, med sitt läge mellan befintliga verksamheter och väg 276, är en lämplig plats för en park för rekreation.*

**8. Vattenfall**

Vattenfall har inget att erinra.

Camilla Westerlund  
Planingenjör

2012-09-04

**Detaljplan för "Runö 7:111 och del av Runö 7:108"**  
Österåkers kommun, Stockholms län.

---

Ett förslag till detaljplan för "Runö 7:111 och del av Runö 7:108", har varit föremål för samråd under perioden 1 juni – 29 juni 2012. Planförslaget har under samrådstiden visats i Alceahuset, Hackstavägen 22, på biblioteket i Åkersberga centrum, samt varit tillgängliga på kommunens hemsida. Under samrådstiden har 8 yttranden inkommit. Inkomna skriftliga synpunkter över detaljplaneförslaget sammanfattas och kommenteras i denna samrådsredogörelse 2.

Yttranden har inkommit från:

1. Länsstyrelsen i Stockholms län
2. Lantmäteriet
3. SL
4. Trafikverket
5. Norrvatten ingen erinran
6. Roslagsvatten ingen erinran
7. Skanova ingen erinran
8. Österåkers Hembygds- och Fornminnesförening

**Sammanfattning av förslag på revideringar av planförslaget:**

- Ett skyddsavstånd på 25 meter mellan väg 276 och föreslagen bebyggelse införs i planen.
- Bestämmelser gällande risker med transport av farligt gods införs i planen.
- Rutnätskryss och orienterande koordinater i x- och y-led införs i planen.
- För övrigt föreslås inga förändringar av samrådsförslaget förutom vissa redaktionella ändringar.

2012-09-04

## Inkomna yttranden:

### 1. Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen har inkommit med följande synpunkter gällande risker med transporter av farligt gods på väg 276:

Ett skyddsavstånd på minst 25 meter bör finnas mellan transportled för farligt gods och bebyggelse. Beroende på förhållandena på platsen kan det även behövas andra riskreducerande åtgärder som komplement till dessa skyddsavstånd. Länsstyrelsen rekommenderar även att en riskbedömning genomförs inom 150 meter från rekommenderad väg för farligt godstransporter. Detta kan göras genom att risker med närhet till rekommenderad väg beskrivs i planhandlingarna. Länsstyrelsen vill även uppmärksamma att luftintag och entréer ska vara vända från väg 276, vilket bör regleras i planen.

#### *Kommentar:*

*Ett skyddsavstånd på 25 meter mellan väg 276 och föreslagen bebyggelse införs i planen, samt en bestämmelse om att luftintag och entréer ej får placeras mot väg 276.*

*Planbeskrivningen kompletteras med en beskrivning om hur riskerna med transport av farligt gods har hanterats i planen.*

### 2. Lantmäteriet

Lantmäteriet påpekar att grundkartan saknar rutnätskruss och orienterande koordinater i x- och y-led.

#### *Kommentar:*

*Rutnätskruss och orienterande koordinater införs i grundkartan. "*

2012-09-04

### 3. SL

SL informerar om att diskussioner mellan kommunen och SL har förekommit kring att flytta ut buslinje 629 på väg 276 för att förbättra kollektivtrafikförsörjningen av handelsområdet norr om planområdet samt intilliggande Runö gård.

*Kommentar:*

*Synpunkterna beaktas.*

### 4. Trafikverket

Trafikverket har behov av en byggnadsfri zon i Roslagsvägens närhet. Trafikverket hänvisar till mått som har tagits fram i samråd med kommunen.

En förstudie för väg 276 genom de centrala delarna av Åkersberga har tagits fram. I denna anges bland annat att Rallarvägens korsning med väg 276 är problematisk ur trafiksäkerhetssynpunkt. Trafikverket anser att kommunen bör belysa konsekvenser för trafiken i området då detaljplanen medger etableringar som genererar ytterligare trafik.

*Kommentar:*

*Ett skyddsavstånd på 25 meter mellan väg 276 och bebyggelse kommer att införas i planen (se kommentar till punkt 1). Denna kommer då även täcka in den byggnadsfria zonen Trafikverket efterfrågar.*

*Kommunens bedömning är att detaljplanen endast kommer att innebära en marginell ökning av trafiken på Rallarvägen, oavsett om planläggningen innebär en ny etablering eller utökning av en befintlig. En del av denna trafik kommer dessutom att matas via Svinningevägen där infarten i och med ny cirkulationsplats är betydligt bättre.*

### 5. Norrvatten

Ingen erinran

2012-09-04

## 6. Roslagsvatten

Ingen erinran

## 7. Skanova

Ingen erinran

## 8. Österåkers Hembygds- och fornminnesförening

Österåkers Hembygds- och fornminnesförening anser inte att detaljplaneändringen skall accepteras. Efter undersökningar på platsen tycker sig föreningen se forntida lämningar, som åtminstone borde undersökas innan en exploatering. I tidig vikingatid var platsen en liten udde. Vid den dåtida stranden ligger en stor flat sten, mot den har på ovansidan lagts något som er ut som en stensamling. Möjligen kan här ha varit en brygga utanför stenen. Mitt i området finns en stenröjd yta som kan ha varit en liten åker. Det finns även en del diffusa stensamlingar som på ett ställe kan tolkas som en husgrund, men osäkert.

Området är bevuxet med aspar och slånbarshäckar. Föreningen anser att platsen har ett värde som grön oas i handelsområdet. Området vore värdefullt att spara som park vilken skulle kunna utnyttjas av de som arbetar i området för rekreation under raster och dylikt.

### *Kommentar:*

*Inom området finns inga kända fornlämningar. Med avseende på yttrandet från ÖHF har Länsstyrelsen gjort en besiktning på platsen. Länsstyrelsen fann inga tecken på fornlämningar och bedömer att någon arkeologisk utredning ej är nödvändig.*

*Kommunen anser inte att planområdet, med sitt läge mellan befintliga verksamheter och väg 276, är en lämplig plats för en park för rekreation.*

Camilla Westerlund  
Planingenjör



## Försättsblad ärende 8

– innehåller resterande handlingar till ärende 8

VON § 225

Dnr. VON 2012/59-741

Utdrag: KS, akt

**Ersättning för bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen för personer med psykisk funktionsnedsättning**

Ersättning för bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen för personer med psykisk funktionsnedsättning.

**Beslutsunderlag**

- Tjänsteutlåtande 2012-10-15
- MBL-protokoll § 11, 2012-10-19

Socialdemokraterna anmäler ett särskilt yttrande.


**Vård- och omsorgsnämndens beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att

1. fastställa ersättningen för insatsen bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen vid den nya verksamheten för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL 5 kap 7 § till 1781 kr per dygn och person (2013 års ersättning).
2. beslutet gäller under förutsättning att en sjätte lägenhet byggs till på lokalen på Täppans väg
3. ersättning för sex platser utbetalas till driftentreprenören från avtalsstart oavsett om den sjätte lägenheten är färdigställd eller ej
4. delegera till Vård- och omsorgsnämnden att fatta beslut om ersättning för ej belagd plats i samband med att förfrågningsunderlag antas
5. ersättningen ska gälla från 2013-01-01

**Särskilt yttrande till ärende nr 8**

Vi Socialdemokrater anser att nämnden borde ge produktionsstyrelsen i uppdrag att öppna upp verksamheten "bostad med särskild service enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning" snarast. I dag står lokalen tom och vård- och omsorg betalar hyra. De personer som kan komma att bo på Täppans väg bor i dag på olika former av boenden ett ex. är HVB hem. Om man startar upp detta nya boende genom produktionsstyrelsen så kan man vara igång inom 6 månader.

M.O 

Den Borgerliga majoriteten vill lägga ut boendet på en driftentreprenör vilket kommer leda till att boendet kan komma i drift om ca 18 månader.

Österåkers skattebetalare kommer att få betala för en tom lokal i tolv månader i onödan. De personer som kommer att bo på Täppans väg är i dag placerade på hem som ibland kostar mer än det dubbla mot vad det kommer att kosta på Täppans väg

Vi anser att detta är slöseri med skattemedel och vill att produktionsstyrelsen får i uppdrag att snarast öppna upp verksamheten på Täppans Väg.

För Socialdemokraterna i VON  
Jörgen Palmberg

---

M.O. 



Till Vård- och omsorgsnämnden

## **Ersättning för bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen för personer med psykisk funktionsnedsättning**

### **Förslag till beslut**

**Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta att**

1. fastställa ersättningen för insatsen bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen vid den nya verksamheten för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL 5 kap 7 § till 1 781 kr per dygn och person (2013 års ersättning)
2. beslutet gäller under förutsättning att en sjätte lägenhet byggs till på lokalen på Täppans väg
3. ersättning för sex platser utbetalas till driftentreprenören från avtalsstart oavsett om den sjätte lägenheten är färdigställd eller ej
4. delegera till Vård- och omsorgsnämnden att fatta beslut om ersättning för ej belagd plats i samband med att förfrågningsunderlag antas
5. ersättningen ska gälla från 2013-01-01

### **Redogörelse för ärendet**

Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att starta en verksamhet enligt socialtjänstlagen med bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning. Detta är den första verksamheten av sitt slag i kommunen och det finns därför ingen ersättningsmodell framtagen. Nämnden har gett socialförvaltningen i uppdrag att planera för den nya verksamheten och att ta fram förslag på ett förfrågningsunderlag inför upphandling och en ersättningsmodell.

### **Förvaltningens slutsatser**

Socialförvaltningen har tagit fram ett förslag på ersättning för verksamheten på Täppans väg. Ersättningsmodellen bygger på en ersättning som utgår per dygn och person som bor i verksamheten. Ersättningen ska täcka alla kostnader som uppstår i och med att verksamheten utförs, förutom hyran för lokalen. Denna bekostar Vård- och omsorgsnämnden. Regler för hur ej belagd plats ersätts fastställs i och med att förfrågningsunderlag för upphandling av verksamheten antas.

Ersättningens storlek bygger på att fastighetsägaren bygger till en sjätte lägenhet till den befintliga lokalen. Nämndens hyra för fastigheten kommer att höjas när den sjätte lägenheten byggs men det påverkar inte nämndens totala kostnader i någon större utsträckning. Hänsyn är taget till detta i beräkningarna av ersättningen. Driftentreprenören ska ersättas som om sex lägenheter fanns och var uthyrda redan från avtalsstart oavsett om den nya lägenheten är färdigställd eller ej.

### Bilagor

Bilaga 1 Utredning av ny ersättning för insatsen bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning, 2012-10-15



Anne Simmasgård  
Socialchef



Sara Eriksson  
Sakkunnig funktionshinder

Österåkers kommun  
Socialförvaltningen

Datum: 2012-10-15  
Ärende/nr: VON 2012/0059

## Utredning av ny ersättning för insatsen bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning

### Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att starta en verksamhet med bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen 5 kap. 7 §. Sådan verksamhet finns i nuläget inte i kommunen och därför är heller ingen ersättning framtagen.

En liknande verksamhet drivs av Produktionsstyrelsen på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden vid Malvavägens stöd- och service. Den verksamheten drivs enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och för att bo där ska den enskilde tillhöra personkretsen enligt LSS.

Vård- och omsorgsnämnden ger idag stöd till personer i målgruppen genom att bevilja dem boende i så kallat HVB (hem för vård och boende) utanför kommunen, eller genom att de har boendestöd i eget, ordinärt boende. Om den enskilde inte tillhör personkretsen enligt LSS kan kommunen inte erbjuda en boendeform inom kommunens gränser. Det har länge saknats en möjlighet att erbjuda personer med rätt till stöd en bostad med särskild service inom kommunen.

Driften av den nya verksamheten upphandlas enligt lag om offentlig upphandling, LOU och upphandlingen kommer att påbörjas när beslut om ny ersättning finns.

### Förutsättningar

Verksamheten ska finnas i en lokal på Tjäppans väg vid Åkers Runö utanför Åkersberga. Lokalen har fem fullvärdiga lägenheter och det finns gemensamhets- och personalutrymmen. Den föreslagna ersättningens storlek bygger på att fastighetsägaren på uppdrag av kommunen bygger till en sjätte lägenhet som kan hyras ut.

Lokalen är i ett plan och har ett avskilt läge vad gäller trafik och förbipasserande och även kollektivtrafik.

Vård- och omsorgsnämnden hyr lokalen av Armada och kommer att vara hyresvärd till de hyresgäster som efter biståndsbeslut flyttar in. Den som driver verksamheten nyttjar lokalerna vederlagsfritt men har ansvaret för dess skötsel enligt Vård- och omsorgsnämndens åtagande gentemot Armada.

Vård- och omsorgsnämnden förfogar över samtliga lägenheter och den som driver verksamheten kommer inte att ha rätt att sälja plats till annan.

Lokalen står i dagsläget oanvänd. Kommunens hyreskontrakt med Armada löper på tre år i taget med nio månaders uppsägningstid. Det finns utöver det en klausul som säger att kommunen blir ersättningsskyldig för 50 % av för fastigheten bokfört värde om kommunen avslutar hyresförhållandet tidigare än år 2021.

Socialförvaltningen har bedömt att det geografiska läget gör lokalen olämplig för att användas för till exempel en yngre målgrupp med personkretstillhörighet enligt LSS och istället föreslagit Vård- och omsorgsnämnden att använda lokalen för att tillgodose ett behov av bostad med särskild service för en målgrupp som idag inte har möjlighet att få det stödet genom Österåkers kommun.

### **Ersättningens konstruktion**

Ersättning kommer att utgå från Vård- och omsorgsnämnden till den som driver verksamheten per dygn och person. Ersättningen är 1 781 kr per dygn och person (2013 års nivå) och är framtagen med hänsyn taget till nedanstående faktorer. Ersättningen ska täcka alla kostnader för att driva verksamheten förutom den rena lokalhyran. Detta inkluderar

#### **Personal**

Bemanning ska finnas dygnet runt vid verksamheten, med så kallad sovande natt där en personal sover i verksamheten och har jour nattetid. Ersättningen inkluderar sjukfrånvaro, semester, kompetensutveckling, möten, handledning, tid för dokumentation, tid för deltagande i samverkansmöten och individuell planering, personallarm och alla andra förekommande kostnader för personal.

#### **Ledning**

En chef med minst tjänstgöringsgrad 30 % ska finnas i verksamheten.

#### **Hälso- och sjukvårdsansvar**

I verksamheten ingår ansvar för hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå. Tillgång till sjuksköterska ska finnas dygnet runt och tillgång till arbetsterapeut och sjukgymnast ska finnas vid behov.

### **Administration och förbrukningsvaror**

Kostnaden för den administration som behövs för att driva verksamheten ingår i ersättningen. Detta inkluderar bland annat lönehantering, ekonomi, IT, kontorsmaterial, annan typ av material såsom städartiklar och förbrukningsmaterial.

### **Lokalkostnader och inventarier**

Ersättningen ska täcka ansvar för inre underhåll, liksom för att upprätthålla verksamhetens standard vad gäller inventarier och utrustning. I detta ingår även ansvar för arbetstekniska hjälpmedel och, om ansvarsfördelningen mellan kommun och landsting så säger, för individuellt förskrivna hjälpmedel.

### **Bil**

På grund av verksamhetens avskiljda läge ska det finnas en bil som personal och hyresgäster kan ha nytta av för att sköta verksamheten, göra inköp, komma till aktiviteter med mera. Kostnad för att leasa en bil samt bensinkostnader ingår i ersättningen.

### **Ersättning vid ej belagd plats**

Regler för hur utföraren ska ersättas vid tillfälle då en lägenhet är outhyrd fastställs i och med att förfrågningsunderlaget antas.

### **Ersättning vid avtalsstart**

Den som driver verksamheten kommer att få ersättning för sex belagda platser från dag för avtalsstart då ersättningens nivå kräver att den som driver verksamheten har intäkter motsvarande för sex platser för att kunna hålla kvalitet i uppdraget. Detta oavsett om den sjätte lägenheten är färdigställd vid avtalsstart eller ej.

Ersättningen träder i kraft 2013-01-01 förutsatt att Kommunfullmäktige fattar erforderligt beslut.



VON § 278

Dnr VON 2012/59-741

Utdrag: KS, akt

**Utbyggnad av bostad med särskild service på Tjäppans väg**

Utbyggnad av bostad med särskild service på Tjäppans väg.

**Beslutsunderlag**

Tjänsteutlåtande 2012-12-12

**Vård- och omsorgsnämndens beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen besluta att

1. godkänna att Vård- och omsorgsnämnden får teckna tillägg till hyresavtal avseende två nyproducerade lägenheter i bostad med särskild service på Tjäppans väg (f.d. Dalvillan)
2. finansiering sker inom Vård- och omsorgsnämndens ram

M.O

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

**Tjänsteutlåtande**

2012-12-12

Dnr VON 2012/0059-741

Socialförvaltningen  
Sara Eriksson

Till Vård- och omsorgsnämnden

**Utbyggnad av bostad med särskild service på  
Täppans väg****Förslag till beslut****Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen besluta att**

1. godkänna att Vård- och omsorgsnämnden får teckna tillägg till hyresavtal avseende två nyproducerade lägenheter i bostad med särskild service på Täppans väg (f.d. Dalvillan)
2. finansiering sker inom Vård- och omsorgsnämndens ram

**Redogörelse för ärendet**

Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att starta en verksamhet enligt socialtjänstlagen med bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning. Kommunfullmäktige har uppdragit åt Vård- och omsorgsnämnden att göra detta i budget 2013.

Socialförvaltningen har tagit fram ett förslag på ersättning för verksamheten på Täppans väg. Ersättningsmodellen bygger på en ersättning som utgår per dygn och person som bor i verksamheten. Ersättningen ska täcka alla kostnader som uppstår i och med att verksamheten utförs, förutom hyran för lokalen.

Ersättningens storlek bygger på att fastighetsägaren (Armada) utökar den befintliga lokalen, som i dagsläget inrymmer fem lägenheter, med en lägenhet. Efter att ersättningen fastställts framkom att det fanns en möjlighet att utöka med två lägenheter. Detta skulle om så blir fallet, påverka ersättningens storlek nedåt. Orsaken till att ersättningen inte beräknas på fem lägenheter är att dygnersättningen då blir orimligt hög i och med att skalfördelar med att ha fler lägenheter i hög grad påverkar förutsättningarna för att kunna driva verksamhet.

Kostnaden som Vård- och omsorgsnämnden idag har för hyran är 407/år tkr. Intäkterna i form av hyresintäkter från andrahandshyresgäster motsvarar cirka 270 tkr/år.

### **Förvaltningens slutsatser**

En preliminär kalkyl för hur Vård- och omsorgsnämndens hyreskostnad påverkas av utbyggnaden är att den kommer att öka med 280 tkr/år och vara sammanlagt 687 tkr/år. Av detta beräknas cirka 462 tkr/år täckas av hyresintäkter. Den ökade nettokostnaden för nämnden blir då 88 tkr/år.

Detta är en uppskattning från fastighetsägaren av hur mycket hyran maximalt skulle kunna öka. Det finns osäkra faktorer, som handlar om markförhållanden, som gör att det är en relativt hög uppskattning. Troligen blir ökningen mindre än så. Detta vet man först då projekteringen påbörjats.

Socialförvaltningen bedömer att det finns behov av att ha sju lägenheter i bostaden med särskild service. Detta gör också att snittygnersättningen för omsorgen sjunker något. Bedömningen är därför att Vård- och omsorgsnämnden ska hantera den ökade lokalhyreskostnaden inom ramen för de volymökningsmedel som tillförs.

### **Tidigare beredning**

Beslut VON § 225, Ersättning för bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen för personer med psykisk funktionsnedsättning

Anne Simmasgård  
Socialchef

  
Sara Eriksson  
Sakkunnig funktionshinder